

Ставлення населення України до енергозбереження

*Результати всеукраїнського
соціологічного опитування*

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

Національний
Екологічний
Центр
України

Київ 2015

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНИ
NATIONAL ECOLOGICAL CENTRE OF UKRAINE

а/с 306, 01032, м. Київ, Україна
тел./факс: (044) 238 62 59
e-mail: nescu@nescu.org.ua
www.nescu.org.ua

ПРЕДСТАВНИЦТВО ФОНДУ ІМ. ФРІДРІХА ЕБЕРТА В УКРАЇНИ
OFFICE OF FRIEDRICH EBERT FOUNDATION IN UKRAINE

01004, м. Київ, Україна
вул. Пушкінська, буд. 34
Тел: +38 (044) 234 00 38
Факс: +38 (044) 451 40 31
e-mail: mail@fes.kiev.ua
www.fes.kiev.ua

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ СОЦІОЛОГІЇ
KIEV INTERNATIONAL INSTITUTE OF SOCIOLOGY

вул. Волоська 8/5, Київ 04070, Україна
тел./факс: (044) 537 33 76
e-mail: office@kiis.com.ua
www.kiis.com.ua

Ставлення населення України до енергозбереження: результати всеукраїнського соціологічного опитування

Це дослідження проведено Київським міжнародним інститутом соціології у рамках спільного проекту Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні та Національного екологічного центру України із вивчення ставлення населення України до енергозбереження, енергоефективності та атомної енергетики. Зміст документу є винятковою відповідальністю Київського міжнародного інституту соціології та Національного екологічного центру України та не обов'язково відображає погляди Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні.

ЗМІСТ

Вступ	4
Основні результати опитування	5
Методологія	9
РЕЗУЛЬТАТИ	11
1. Сприйняття і ставлення до комунальних тарифів	12
1.1. Відповідальність за оплату комунальних послуг	12
1.2. Прозорість формування вартості і обґрунтованість підвищення	14
1.3. Можливість сплачувати комунальні послуги	16
1.4. Ставлення до субсидій	18
2. Загальне ставлення до енергозбереження	20
2.1. Відповідальність звичайних людей за енергозбереження в країні	20
2.2. Ефективність енергозбереження як механізму зменшення вартості комунальних послуг, забезпечення енергетичної безпеки держави і захисту довкілля	22
2.3. Відповідальність за впровадження енергозберігаючих технологій у домогосподарствах звичайних жителів	27
2.4. Поінформованість про енергозберігаючі технології	30
2.5. Сприйняття цінової доступності запровадження енергозберігаючих технологій	32
3. Конкретні практики впровадження енергозберігаючих технологій у домогосподарствах звичайних жителів	34
3.1. Сприйняття ефективності і розповсюдженість впровадження окремих практик енергозбереження	34
3.2. Потенціал впровадження окремих практик енергозбереження	43
3.3. Допустимий період виправданості впровадження енергозберігаючих технологій	46
4. Обізнаність і бажання взяти участь у програмах впровадження енергозберігаючих технологій	47
4.1. Обізнаність і розповсюдженість участі у програмах впровадження енергозберігаючих технологій	47
4.2. Бажання взяти участь у програмах впровадження енергозберігаючих технологій	48
4.3. Готовість жителів багатоповерхових будинків брати кредит для участі у програмах впровадження енергозберігаючих технологій	48
РЕКОМЕНДАЦІЇ	50
Додаток А. Соціально-демографічно структура респондентів	52
Додаток Б. Таблиці одновимірних розподілів	63

ВСТУП

Україна - одна з найбільш енергонеефективних країн Європи та світу, що знаходиться серед лідерів з марнотратства у використанні енергії. Імпортуючи значну частку енергоресурсів та споживаючи надлишкову їх кількість, виникає цілий ряд економічних та геополітичних проблем, вирішення яких особливо гостро постає на початку кожного опалювального сезону. Одним із можливих шляхів вирішення цих проблем є підвищення рівня ефективності споживання енергії, зокрема у житловому секторі.

Житловий сектор України є вагомим споживачем природного газу в Україні: близько третини спожитих газових ресурсів припадає саме на нього. Загальний потенціал енергозбереження у житловому фонді складає 50%, що може дозволити економити сотні мільйонів євро щороку. При цьому, зростання тарифів на енергоресурси поступово знижує їх фінансову доступність для багатьох споживачів. І незважаючи на великий потенціал та додатковий стимул до енергозбереження у вигляді зростаючих тарифів, більшість енергоефективних проєктів не реалізується через низку бар'єрів: законодавчих, політичних, фінансових, інформаційних, культурних та інших.

Та чи є у населення розуміння, що воно споживає значну частку енергоресурсів? Чи українці вже економлять енергію? І чи володіють інформацією про найефективніші технології та практики енергозбереження, про доступні фінансові можливості? Для того, щоб відповісти на ці та інші суміжні питання, було проведено фокус-групове та кількісне соціологічне дослідження. Результати можуть бути корисними для детального ознайомлення представниками органів влади, експертами та приймаючими рішення, громадськими організаціями та активістами для більш глибокого розуміння ставлення населення України до питань енергозбереження, задля проведення цільових інформаційних кампаній, а також адресування необхідних політичних та законодавчих змін.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Відповідальність за оплату комунальних тарифів і сприйняття їхньої прозорості та обґрунтованості

Абсолютна більшість жителів України (81%) вважають, що кожне домогосподарство повинно оплачувати реальну вартість комунальних послуг, які воно отримує, в т.ч. 58% повністю з цим погоджуються. Водночас 15% населення виступають проти такої ідеї.

Населення водночас гостро піддає критиці нинішню вартість комунальних послуг, вважаючи її непрозорою і необ'єктивною. Лише 11% вважають прозорим і зрозумілим механізм формування вартості комунальних тарифів (не вважають так – 83%) і лише 7% вважають, що вартість тарифів обумовлена об'єктивними причинами (натомість 84% вбачають проблему у корупції на найвищих щаблях влади).

Серед жителів багатоповерхових будинків, де створено ОСББ, 89% вважають непрозорим механізм формування вартості комунальних послуг, а 83% вважають підвищення тарифів наслідком корупції.

Можливість сплачувати повну вартість комунальних тарифів та адаптаційний потенціал субсидій

Лише 9% українців заперечують наявність проблем з повною оплатою комунальних послуг в їхньому оточенні, натомість 82% стверджують, що їхні родичі, друзі та сусіди не можуть повністю сплачувати послуги.

Водночас населення України скоріше не вважає субсидії ефективним механізмом полегшення адаптації до нових тарифів: 61% висловлюють думку, що «надання субсидій не полегшить адаптацію громадян до нових тарифів». Не погоджуються з цим 28%. При цьому, доцільно звернути увагу, що серед тих, хто вже отримує субсидію, 55% скептично ставляться до них.

Відповідальність звичайного населення за енергозбереження і ефективність енергозбереження з точки зору досягнення різних цілей

Переважає більшість населення не відчуває важливості енергозбереження звичайного населення (і, відповідно, себе самих): 79% вважають, що населення споживає лише незначну частку всіх енергоресурсів (в т.ч. 46% повністю з цим погоджуються; лише 12% не погодилися), а 87% дотримуються погляду, що в першу чергу слід запроваджувати енергозбереження на підприємствах, а не змушувати заощаджувати звичайне населення.

Разом з цим 92% українців стверджують, що в їхніх домогосподарствах прийнято економно використовувати енергію і ресурси).

Населення України має досить суперечливе ставлення до ефективності енергозберігаючих технологій в контексті зниження вартості комунальних послуг. З одного боку, 70% вважають, що впровадження відповідних технологій дозволяє знижувати вартість комунальних послуг для домогосподарств (не вважають так – 20%). З іншого боку, 49% вважають, що у разі

впровадження енергозберігаючих технологій у їхніх домогосподарства можливість заощадити буде незначною (не вважають так 31%).

Навіть серед тих, хто у цілому вважає енергозберігаючі технології ефективними для зниження вартості комунальних послуг, 44% водночас вважають, що такі технології їхнім особистим домогосподарствам не дозволять істотно заощадити (висловили незгоду з таким твердженням – 39%).

Більшість українців визнають важливість впровадження енергозберігаючих технологій у їхніх домогосподарствах для забезпечення енергетичної безпеки держави і захисту довкілля (відповідно, 67% і 68%).

Думки населення, щодо того, хто несе відповідальність за впровадження енергозберігаючих технологій у домогосподарствах

Жителі України помітно більшу «ініціативу» покладають на місцеві і центральні органи влади у питанні впровадження енергозберігаючих технологій у своїх домогосподарствах. Лише трохи більше половини (54%) українців вважають, що «кожне домогосподарство повинно самостійно ініціювати і запроваджувати енергозберігаючі технології у себе, не чекаючи на допомогу від центральних чи місцевих органів влади». При чому, лише 21% повністю з цим погоджується.

Натомість водночас 86% дотримуються думки, що саме «центральні і місцеві органи влади повинні взяти на себе відповідальність з розробки і впровадження програм енергозбереження в домогосподарствах жителів». При чому, з них 58% повністю переконані в цьому.

Поінформованість про енергозберігаючі технології і сприйняття цінової доступності

Брак інформації щодо енергозберігаючих технологій мають 39% жителів України, водночас 52% вважають, що у них достатньо такої інформації. Водночас 49% вважають, що вони, у разі потреби, зможуть легко знайти потрібну їм інформацію, не вважають так – 39%.

9 з 10 українців вважають, що впровадження енергозберігаючих технологій потребує дуже багатьох коштів (90%) і що їхньому домогосподарству просто не вистачить коштів для їхнього впровадження (88%).

Розповсюдженість впровадження окремих практик енергозбереження і сприйняття їхньої ефективності

Практично все населення України впроваджує ті або інші практики енергозбереження у своїх домогосподарствах. Втім, насамперед мова йде про практики, які не передбачають інвестицій, а саме: зменшення споживання електроенергії (85% респондентів повідомили, що впроваджують таку практику), зменшення споживання газу (серед тих, у кого вдома використовується газ – 81%), зменшення споживання води (70%).

Серед практик, які потребують більших інвестицій, найбільш популярними є встановлення лічильників на різні типи і режими надання послуг (83%), заміна вікон (64%) і встановлення автономного опалення (49%).

Інші практики впровадили у своєму домогосподарстві не більше чверті населення.

Досить низьку розповсюдженість мають «колективні» практики у багатоповерхових будинках. Практики, які передбачають «колективну» роботу (лічильники тепла для під'їзду і т.д.), поступаються за своєю поширеністю практично всім умовно «індивідуальним» практикам. Серед жителів багатоповерхових будинків максимальна розповсюдженість практики простежується у випадку заміни освітлення – лише 21%.

У випадку всіх практик зі списку більшість населення вважає їх ефективними для зниження споживання енергії і зниження вартості комунальних послуг.

Потенціал впровадження окремих практик енергозбереження

У цілому, значна частина населення, у кого не впроваджена відповідна практика, хотіли б у себе її впровадити. Найменш популярними є зменшення опалювальної площі (лише 15% тих, хто не має такої практики, хотіли б її впровадити), зменшення споживання води (21%), встановлення не-газових бойлерів (27%). Інші практики хотіли б впровадити не менше третини тих, хто їх поки що не має.

Якщо орієнтуватися на абсолютну величину потенційної «аудиторії» (частку серед усього населення), то найбільш затребуваними практиками є якраз «колективні» практики для багатоповерхових будинків: серед усіх жителів багатоповерхових будинків 54% хотіли б замінити вікна у під'їздах, 53% – утеплити дах або підвал, 49% – замінити освітлення, 46% – встановити лічильники тепла в під'їзді.

Також великий «попит» існує на зовнішнє утеплення будинків (як квартир, так і приватних) – 46% серед усього населення. Інші практики у перерахунку на все населення викликають нижчий інтерес.

Водночас лише незначна частина населення готова повністю за свій рахунок впроваджувати практики. Серед практик, які потребують відчутних інвестицій, відносно найвища готовність впроваджувати за повністю власний рахунок простежується у випадку встановлення лічильників (29%).

В основному ж, більшість жителів готові сплачувати не більше третини вартості впровадження, причому з них мова йде про скоріше не більше 10%.

У цілому, чверть жителів України (24%) очікують, що впровадження енергозберігаючої технології окупиться до 2 років (з них 9% узагалі розраховують окупити витрати до року). Приблизно стільки ж (26%) готові чекати 3-5 років, ще стільки ж (20%) – узагалі можуть «зачекати» більше 5 років. Близько третини населення (30%) не змогли сформулювати свою точку зору з цього питання.

Обізнаність і бажання взяти участь у програмах впровадження енерго-зберігаючих технологій

Про принаймні одну програму з впровадження енергозберігаючих технологій знають 35% жителів України, найбільш відомою із зазначених є компенсація заміни газового котла – про неї знають 25%. Про інші програми знають 10-11%. Проте, зараз беруть участь в цих програмах лише 1-2% населення.

Найбільш привабливою для населення є програма співфінансування разом з органами місцевої влади – 16% респондентів повідомили, що хотіли б приєднатися до такої програми. Трохи менше (14%) хотіли б взяти участь у програмі заміни газового котла.

Державна підтримка ОСББ зацікавила 5% респондентів. При чому, серед тих, хто проживає у будинках, де створено ОСББ, також лише 14% висловили бажання взяти участь у такій програмі.

Абсолютна більшість жителів багатоповерхових будинків (76%) не готові разом з іншими мешканцями взяти кредит для впровадження енергозберігаючих технологій у будинку, в т.ч. 54% безумовно не готові. Лише 15% висловлюють готовність, в т.ч. лише 4% безумовно готові це зробити.

МЕТОДОЛОГІЯ

Всеукраїнське дослідження «Думки і погляди населення України щодо енергозбереження» проводилося Київським міжнародним інститутом соціології у липні-серпні 2015 року на замовлення представництва Фонду імені Фрідріха Еберта в Україні та Національного екологічного центру України.

У перебігу дослідження вивчалися думки і практики населення України (у віці 18 років і старше) щодо енергозбереження. Основою для проведення соціологічного опитування слугували проведені напередодні, у липні 2015 року, фокус-групові дослідження. Основні етапи соціологічного дослідження включали розробку анкети та супровідного інструментарію, розробку вибірки, проведення інтерв'ю з респондентами, контроль якості виконаної роботи, введення та перевірку даних на логічні помилки, підготовку остаточного масиву даних, таблиць одновимірних розподілів і аналітичного звіту.

Для проведення опитування була розроблена стратифікована, чотиріступенева випадкова вибірка з квотним відбором на останньому ступені. Вибірка репрезентативна для дорослого населення, яке постійно проживає на території України, не проходить військову службу і не перебуває у в'язницях або медичних закладах (лікарнях, медичних інтернатах). До вибірки не включалися території, які тимчасово не контролюються владою України – АР Крим, окремі райони Донецької і Луганської областей.

Спочатку населення України було стратифіковане за регіонами (24 області та м. Київ), далі населення кожного регіону додатково стратифікувалося на міське (міста і селища міського типу) і сільське населення (за винятком м. Києва, де населення суцільно міське). Тобто, у цілому, населення України було поділене на 49 страт. Для кожної страти пропорційно до чисельності дорослого населення визначалося, скільки інтерв'ю в ній має бути проведено, а також скільки населених пунктів, де буде проводитися опитування, має припадати на неї. У випадку Донецької і Луганської областей для стратифікації використовувалася чисельність населення лише тих територій, які зараз контролюються владою України.

Після стратифікації проводився відбір конкретних точок, де мали працювати інтерв'юери. На першому етапі в межах кожної страти відбиралися населені пункти. Міські населені пункти відбиралися з імовірністю, пропорційною до чисельності дорослого населення в населеному пункті. В межах страт сільського населення спочатку відбиралися райони (з імовірністю, пропорційною до чисельності дорослого сільського населення в районі), а в межах уже відібраного району випадковим чином відбиралися села. На другому етапі в межах кожного населеного пункту відбиралися виборчі дільниці. На третьому етапі для кожної виборчої дільниці відбиралася початкова адреса – вулиця, номер будинку та, у випадку багатоповерхових будинків, номер квартири, з якої інтерв'юери розпочинали опитування. На четвертому етапі відбувався відбір і опитування респондентів згідно з квотним завданням. Квотне завдання розроблювалося на підставі актуальних даних Державної служби статистики.

Опитування проводилося методом особистих інтерв'ю з респондентами в домогосподарствах, де вони проживають.

У Донецькій і Луганській областях опитування проводилося тільки на територіях, які контролюються українською владою. В АР Крим опитування не проводилося. Відповідно, отримані результати репрезентують лише території, які контролюються владою України.

Окремі дані у звіті наводяться для 5 макрорегіонів України. Склад макрорегіонів: Західний макрорегіон – Волинська, Рівненська, Львівська, Івано-Франківська, Тернопільська, Закарпатська, Хмельницька, Чернівецька області; Центральний макрорегіон – Вінницька, Житомирська, Сумська, Чернігівська, Полтавська, Кіровоградська, Черкаська, Київська області, м. Київ, Південний макрорегіон – Миколаївська, Херсонська, Одеська області, Східний макрорегіон – Дніпропетровська, Запорізька і Харківська області, Донбас – Донецька і Луганська області.

Польовий етап дослідження тривав з 6 по 13 серпня 2015 року. Загалом в рамках дослідження було проведено 1220 інтерв'ю з респондентами, які проживають у 100 населених пунктах України (в т.ч. в 37 селах, 8 селищах міського типу і 45 містах).

Статистична похибка вибірки (з імовірністю 0.95 і без врахування дизайн-ефекту) не перевищує:

- 2.9% для показників, близьких до 50%,
- 2.5% для показників, близьких до 25 або 75%,
- 1.9% для показників, близьких до 12 або 88%,
- 1.3% для показників, близьких до 5 або 95%,
- 0.6% для показників, близьких до 1 або 99%.

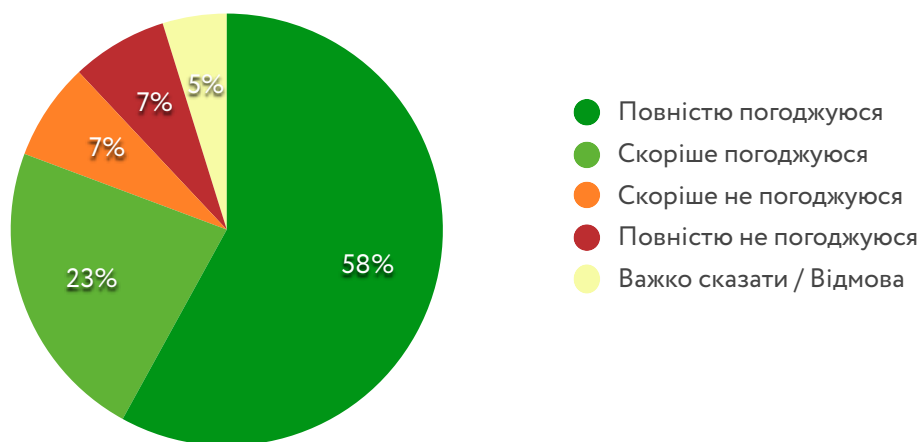
РЕЗУЛЬТАТИ

1. СПРИЙНЯТТЯ І СТАВЛЕННЯ ДО КОМУНАЛЬНИХ ТАРИФІВ

1.1. Відповідальність за оплату комунальних послуг

Абсолютна більшість жителів України (81%) вважають, що кожне домогосподарство повинно оплачувати реальну вартість комунальних послуг, які воно отримує, в т.ч. 58% повністю з цим погоджуються (Діаграма 1.1). Водночас 15% населення виступають проти такої ідеї, а це в абсолютних оцінках становить близько 4,4 мільйонів людей або близько 2 мільйонів домогосподарств.

Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з таким твердженням: «Кожне домогосподарство повинно оплачувати реальну вартість тих комунальних послуг, які воно отримало»
(% серед усіх респондентів, n=1220)

Діаграма 1.1. Ставлення населення щодо сплати реальної¹ вартості комунальних послуг

Незалежно від регіону і типу населеного пункту проживання, типу будинку, матеріального становища абсолютна більшість дотримується думки, що домогосподарства повинні сплачувати реальну вартість комунальних послуг (Таблиця 1.1.1).

Доцільно звернути увагу, що на Донбасі (території, які контролюються владою України) 41% не погоджуються з такою думкою, в інших регіонах – не більше 20% (хоча також потрібно звернути увагу, що на Донбасі було опитано лише 74 респонденти).

Також простежується тенденція, що зі зниженням доходу домогосподарства збільшується частка тих, хто не погоджується з тим, що домогосподарства мають сплачувати реальну вартість комунальних послуг: з 7% серед тих, де на 1 члена в місяць припадає понад 2000 гривень доходу до 27% серед тих, де на 1 члена в місяць припадає до 500 гривень доходу. Втім, навіть серед найбідніших домогосподарств 73% погоджуються з таким твердженням.

¹ Респондентам не надавалася попередня інформація щодо поняття “реальної вартості комунальних послуг”, тому у даному випадку мається на увазі власне розуміння респондентів “реальної вартості”

Таблиця 1.1. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з таким твердженням: «Кожне домогосподарство повинно оплачувати реальну вартість тих комунальних послуг, які воно отримало» (% серед респондентів відповідної групи)

100% у рядку	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
	+	-	?
Регіон			
- Захід (n=329)	83.0	12.5	4.6
- Центр (n=426)	83.1	12.7	4.2
- Південь (n=143)	88.1	1.4	10.5
- Схід (n=248)	76.2	20.2	3.6
- Донбас (n=74)	58.1	40.5	1.4
Тип і розмір населеного пункту			
- село (n=413)	79.7	14.5	5.8
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	76.7	18.0	5.3
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	84.8	13.3	1.8
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	81.9	13.5	4.6
Тип будинку проживання			
- приватний будинок (n=671)	78.8	14.5	6.7
- багатоповерховий будинок <i>низького і середнього</i> терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	82.7	13.3	4.1
- багатоповерховий будинок <i>високого</i> терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	83.3	15.3	1.4
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства			
- дуже низький (n=126)	84.9	15.1	0.0
- низький (n=546)	78.0	16.5	5.5
- середній (n=415)	80.5	14.7	4.8
- високий (n=81)	92.6	2.5	4.9
Середній дохід на 1 члена домогосподарства			
- до 500 грн. (n=113)	72.6	26.5	0.9
- 501-1000 грн. (n=264)	73.5	20.1	6.4
- 1001-1250 грн. (n=185)	79.5	15.1	5.4
- 1251-1500 грн. (n=178)	82.6	10.7	6.7
- 1501-2000 грн. (n=126)	83.3	11.9	4.8
- понад 2000 грн. (n=121)	90.1	7.4	2.5

1.2. Прозорість формування вартості і обґрунтованість підвищення

При усвідомленні необхідності платити реальну вартість комунальних послуг, населення водночас гостро піддає критиці, власне, нинішню вартість, вважаючи її непрозорою і необ'єктивною (Діаграма 1.2). Лише 11% вважають прозорим і зрозумілим механізм формування вартості комунальних тарифів (не вважають так – 83%) і лише 7% вважають, що вартість тарифів обумовлена об'єктивними причинами (натомість 84% вбачають проблему у корупції на найвищих щаблях влади).

Діаграма 1.2. Ставлення населення до механізму формування тарифів

Аналогічні думки безумовно домінують серед різних верств населення (Таблиця 1.2). Зокрема, і серед жителів багатоповерхових будинків, де створено ОСББ, 89% вважають непрозорим механізм формування вартості комунальних послуг, а 83% вважають підвищення тарифів наслідком корупції. Останній результат зокрема корелюється з висновками дослідження TNS On-line Track, що було проведене у серпні 2015 року та показало, що головним бар'єром на шляху розвитку країни більшість українців (81%) вважає саме корупцію².

² <https://www.tns-ua.com/ru/global/publications/ukraincy-opredelili-prepjatstva-na-puti-strany/>

Таблиця 1.2. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...

(% серед респондентів відповідної групи)

100% у рядку	Механізм формування вартості є прозорим і зрозумілим			Підвищення тарифів зумовлено корупцією		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
	+	-	?	+	-	?
Регіон						
- Захід (n=329)	9.4	85.4	5.2	83.6	6.4	10.0
- Центр (n=426)	9.9	84.3	5.9	87.3	4.7	8.0
- Південь (n=143)	2.8	93.0	4.2	81.8	0.0	18.2
- Схід (n=248)	12.1	78.6	9.3	89.1	6.9	4.0
- Донбас (n=74)	32.4	64.9	2.7	50.0	43.2	6.8
Тип і розмір населеного пункту						
- село (n=413)	9.7	83.8	6.5	86.7	4.1	9.2
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	10.1	84.7	5.3	83.1	6.3	10.6
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	18.2	72.7	9.1	82.4	11.5	6.1
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	9.3	86.1	4.6	81.9	9.3	8.8
Тип будинку проживання						
- приватний будинок (n=671)	10.7	82.7	6.6	85.1	4.3	10.6
- багатоповерховий будинок низького і середнього терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	10.2	82.7	7.1	77.6	13.8	8.7
- багатоповерховий будинок високого терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	11.0	84.7	4.2	84.7	9.6	5.7
Хто обслуговує багатоповерховий будинок						
- ЖЕК (n=459)	11.1	83.4	5.4	81.7	11.1	7.2
- ОСББ (n=64)	7.8	89.1	3.1	82.8	14.1	3.1
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства						
- дуже низький (n=126)	20.6	71.4	7.9	88.9	4.8	6.3
- низький (n=546)	7.7	87.9	4.4	88.3	3.7	8.1
- середній (n=415)	11.8	82.7	5.5	77.3	13.0	9.6
- високий (n=81)	9.9	81.5	8.6	84.0	6.2	9.9

100% у рядку	Механізм формування вартості є прозорим і зрозумілим			Підвищення тарифів зумовлено корупцією		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
Середній дохід на 1 члена домогосподарства						
- до 500 грн. (n=113)	25.7	69.0	5.3	71.7	26.5	1.8
- 501-1000 грн. (n=264)	10.6	85.2	4.2	87.1	5.3	7.6
- 1001-1250 грн. (n=185)	9.7	84.9	5.4	84.9	4.9	10.3
- 1251-1500 грн. (n=178)	10.1	82.6	7.3	87.1	3.4	9.6
- 1501-2000 грн. (n=126)	10.3	88.9	0.8	87.3	6.3	6.3
- понад 2000 грн. (n=121)	10.7	80.2	9.1	85.1	6.6	8.3

1.3. Можливість сплачувати комунальні послуги

Лише 9% українців заперечують наявність проблем з повною оплатою комунальних послуг в їхньому оточенні, натомість 82% стверджують, що їхні родичі, друзі та сусіди не можуть повністю сплачувати послуги (Діаграма 1.3). В Таблиці 1.3 розподіл відповідей наводиться серед окремих верств населення.

Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з таким твердженням: «Мої родичі, друзі та сусіди, що живуть у
моєму населеному пункті, не можуть повністю сплачувати вартість комунальних тарифів»
(% серед усіх респондентів, n=1220)

Діаграма 1.3. Спроможність українців оплачувати комунальні послуги

Таблиця 1.3. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з таким твердженням: «Мої родичі, друзі та сусіди, що живуть у моєму населеному пункті, не можуть повністю сплачувати вартість комунальних тарифів» (% серед респондентів відповідної групи)

100% у рядку	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
	+	-	?
Регіон			
- Захід (n=329)	84.2	7.3	8.5
- Центр (n=426)	87.1	5.2	7.7
- Південь (n=143)	85.3	7.7	7.0
- Схід (n=248)	79.4	4.0	16.5
- Донбас (n=74)	40.5	50.0	9.5
Тип і розмір населеного пункту			
- село (n=413)	84.0	7.5	8.5
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	85.2	9.5	5.3
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	78.2	9.1	12.7
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	79.5	8.8	11.7
Тип будинку проживання			
- приватний будинок (n=671)	84.2	7.9	7.9
- багатоповерховий будинок <i>низького</i> і <i>середнього</i> терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	87.2	6.1	6.6
- багатоповерховий будинок <i>високого</i> терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	73.9	11.0	15.0
Хто обслуговує багатоповерховий будинок			
- ЖЕК (n=459)	77.1	9.6	13.3
- ОСББ (n=64)	92.2	4.7	3.1
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства			
- дуже низький (n=126)	92.1	1.6	6.3
- низький (n=546)	84.2	5.3	10.4
- середній (n=415)	77.1	14.9	8.0
- високий (n=81)	84.0	3.7	12.3
Середній дохід на 1 члена домогосподарства			
- до 500 грн. (n=113)	65.5	28.3	6.2
- 501-1000 грн. (n=264)	83.0	6.4	10.6

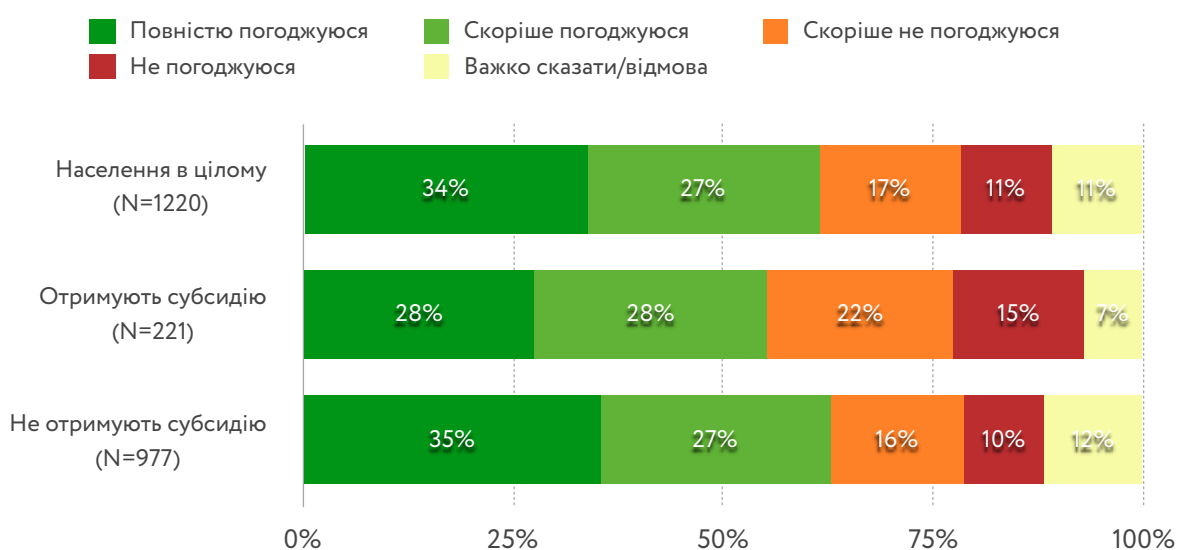
100% у рядку	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
- 1001-1250 грн. (n=185)	84.3	5.4	10.3
- 1251-1500 грн. (n=178)	83.7	9.6	6.7
- 1501-2000 грн. (n=126)	86.5	6.3	7.1
- понад 2000 грн. (n=121)	82.6	5.8	11.6

1.4. Ставлення до субсидій

Населення України скоріше не вважає субсидії ефективним механізмом полегшення адаптації до нових тарифів: 61% висловлюють думку, що «надання субсидій не полегшить адаптацію громадян до нових тарифів» (Діаграма 1.4). Не погоджуються з цим 28%. При цьому, доцільно звернути увагу, що серед тих, хто вже отримує субсидію, 55% скептично ставляться до них.

В Таблиці 1.4 розподіл відповідей наводиться серед окремих верств населення. Схожі (переважно скептичні) настрої простежуються серед окремих верств населення.

Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з таким твердженням: «Надання субсидій не полегшить адаптацію громадян до нових тарифів» (% серед усіх респондентів)

Діаграма 1.4. Адаптація до нових тарифів через надання субсидій

Таблиця 1.4. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з таким твердженням: «Надання субсидій не полегшить адаптацію громадян до нових тарифів» (% серед респондентів відповідної групи)

100% у рядку	Погоджуюся	Не погоджуся	Важко сказати/ Відмова
	+	-	?
Регіон			
- Захід (n=329)	61.1	27.1	11.9
- Центр (n=426)	60.3	26.5	13.1
- Південь (n=143)	67.8	18.2	14.0
- Схід (n=248)	66.9	27.8	5.2
- Донбас (n=74)	37.8	52.7	9.5
Тип і розмір населеного пункту			
- село (n=413)	62.7	24.7	12.6
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	58.7	24.3	16.9
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	57.0	30.9	12.1
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	62.9	30.2	6.8
Тип будинку проживання			
- приватний будинок (n=671)	63.3	24.0	12.7
- багатоповерховий будинок <i>низького і середнього</i> терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	68.4	25.0	6.6
- багатоповерховий будинок <i>високого</i> терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	53.8	35.7	10.5
Хто обслуговує багатоповерховий будинок			
- ЖЕК (n=459)	59.9	31.4	8.7
- ОСББ (n=64)	57.8	37.5	4.7
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства			
- дуже низький (n=126)	65.1	29.4	5.6
- низький (n=546)	65.0	26.6	8.4
- середній (n=415)	55.9	29.6	14.5
- високий (n=81)	59.3	27.2	13.6
Середній дохід на 1 члена домогосподарства			
- до 500 грн. (n=113)	53.1	40.7	6.2
- 501-1000 грн. (n=264)	62.1	29.2	8.7
- 1001-1250 грн. (n=185)	61.6	29.7	8.6
- 1251-1500 грн. (n=178)	65.2	25.3	9.6
- 1501-2000 грн. (n=126)	67.5	22.2	10.3
- понад 2000 грн. (n=121)	58.7	26.4	14.9

2. ЗАГАЛЬНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

2.1. Відповідальність звичайних людей за енергозбереження в країні

Переважає більшість населення не відчуває важливості енергозбереження звичайного населення (і, відповідно, себе самих): 79% вважають, що населення споживає лише незначну частку всіх енергоресурсів (в т.ч. 46% повністю з цим погоджуються; лише 12% не погодилися), а 87% дотримуються погляду, що в першу чергу слід запроваджувати енергозбереження на підприємствах, а не змушувати заощаджувати звичайне населення (Діаграма 2.1). У Таблиці 2.1 розподіл відповідей наводиться серед окремих верств населення.

Діаграма 2.1. Думки щодо частки енергоресурсів, що споживається населенням, та відповідальних за енергозбереження

Таблиця 2.1. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...
(% серед респондентів відповідної групи)

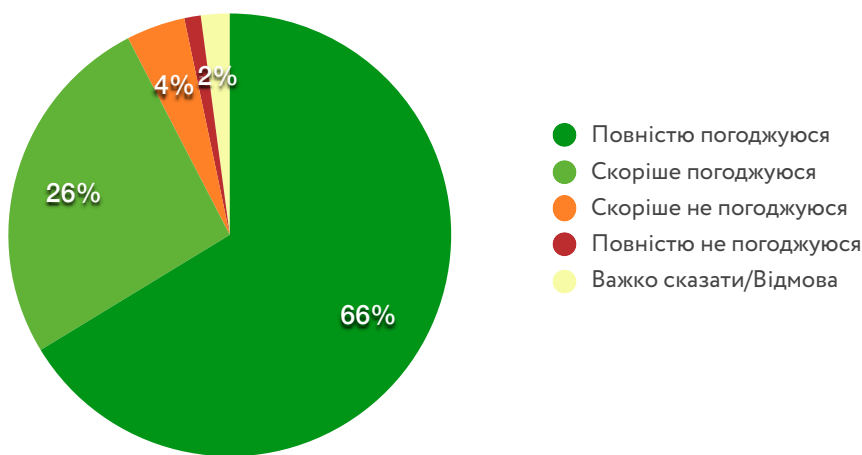
100% у рядку	Населення споживає мало ресурсів			В першу чергу треба впроваджувати енергозбереження на підприємствах		
	Погод-жуюся	Не погод-жуюся	Важко сказати / Відмова	Погод-жуюся	Не погод-жуюся	Важко сказати / Відмова
	+	-	?	+	-	?
Регіон						
- Захід (n=329)	80.9	9.1	10.0	83.9	8.2	7.9
- Центр (n=426)	82.6	7.0	10.3	93.9	3.1	3.1
- Південь (n=143)	76.9	18.2	4.9	91.6	2.1	6.3

Ставлення населення України до енергозбереження
Результати соціологічного дослідження

100% у рядку	Населення споживає мало ресурсів			В першу чергу треба впроваджувати енергозбереження на підприємствах		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
- Схід (n=248)	79.8	14.9	5.2	89.1	6.0	4.8
- Донбас (n=74)	51.4	35.1	13.5	51.4	37.8	10.8
Тип і розмір населеного пункту						
- село (n=413)	77.7	11.6	10.7	88.6	6.5	4.8
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	75.7	13.8	10.6	88.4	5.8	5.8
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	78.2	17.6	4.2	87.9	8.5	3.6
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	81.9	10.2	7.9	85.7	7.5	6.8
Тип будинку проживання						
- приватний будинок (n=671)	76.5	13.1	10.4	87.5	6.9	5.7
- багатоповерховий будинок низького і середнього терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	87.2	5.6	7.1	85.7	9.7	4.6
- багатоповерховий будинок високого терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	79.3	14.2	6.5	88.1	5.9	5.9
Хто обслуговує багатоповерховий будинок						
- ЖЕК (n=459)	80.4	12.6	7.0	87.1	7.6	5.2
- ОСББ (n=64)	90.6	4.7	4.7	89.1	7.8	3.1
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства						
- дуже низький (n=126)	76.2	12.7	11.1	79.4	8.7	11.9
- низький (n=546)	79.7	11.7	8.6	91.4	3.8	4.8
- середній (n=415)	76.4	15.7	8.0	82.7	12.5	4.8
- високий (n=81)	87.7	3.7	8.6	96.3	1.2	2.5
Середній дохід на 1 члена домогосподарства						
- до 500 грн. (n=113)	68.1	23.9	8.0	71.7	21.2	7.1
- 501-1000 грн. (n=264)	77.7	13.3	9.1	89.0	4.9	6.1
- 1001-1250 грн. (n=185)	77.8	12.4	9.7	85.9	7.6	6.5
- 1251-1500 грн. (n=178)	80.3	14.0	5.6	88.8	5.6	5.6
- 1501-2000 грн. (n=126)	86.5	11.1	2.4	88.1	7.9	4.0
- понад 2000 грн. (n=121)	84.3	9.1	6.6	88.4	8.3	3.3

Разом з цим 92% українців стверджують, що в їхніх домогосподарствах прийнято економно використовувати енергію і ресурси).

Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з таким твердженням: **«В моєму домогосподарстві прийнято економно використовувати енергію і ресурси: воду, електрику, газ тощо»**
(% серед усіх респондентів, n=1220)

Діаграма 2.1. Чи економлять українці енергію та ресурси?

2.2. Ефективність енергозбереження як механізму зменшення вартості комунальних послуг, забезпечення енергетичної безпеки держави і захисту довкілля

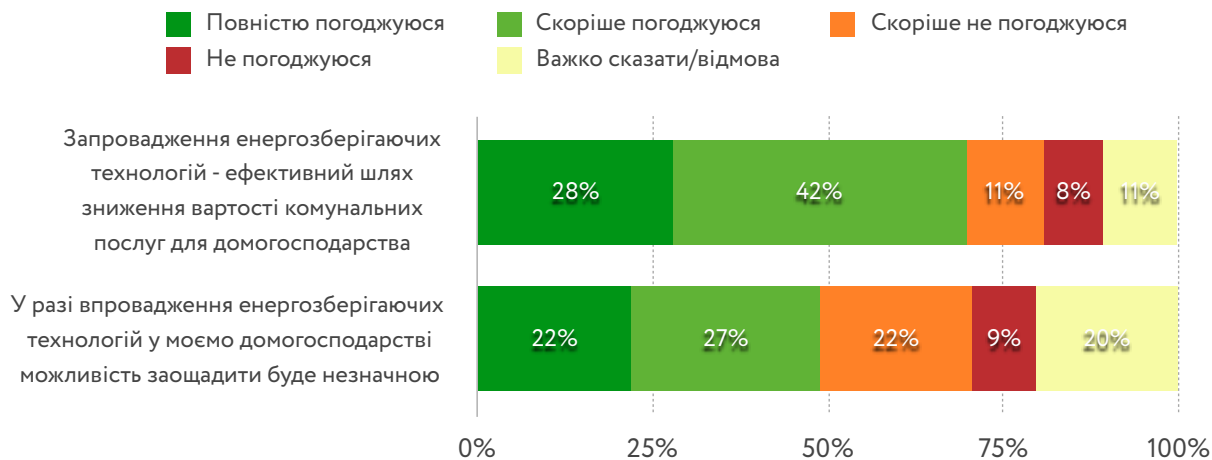
Населення України має досить суперечливе ставлення до ефективності енергозберігаючих технологій в контексті зниження вартості комунальних послуг. З одного боку, 70% вважають, що впровадження відповідних технологій дозволяє знижувати вартість комунальних послуг для домогосподарств (не вважають так – 20%) (Діаграма 2.2.a). З іншого боку, 49% вважають, що у разі впровадження енергозберігаючих технологій у їхніх домогосподарства можливість заощадити буде незначною (не вважають так 31%).

На Діаграмі 2.2.б наводяться дані, що вказують, як саме на твердження *«У разі впровадження енергозберігаючих технологій у моєму домогосподарстві можливість заощадити буде незначною»* відповідали ті респонденти, які погоджуються або не погоджуються з твердженням *«Запровадження енергозберігаючих технологій - ефективний шлях зниження вартості комунальних послуг для домогосподарства»*.

Виходить, що навіть серед тих, хто у цілому вважає енергозберігаючі технології ефективними для зниження вартості комунальних послуг, 44% водночас вважають, що такі технології їхнім особистим домогосподарствам не дозволять істотно заощадити (висловили незгоду з таким твердженням – 39%).

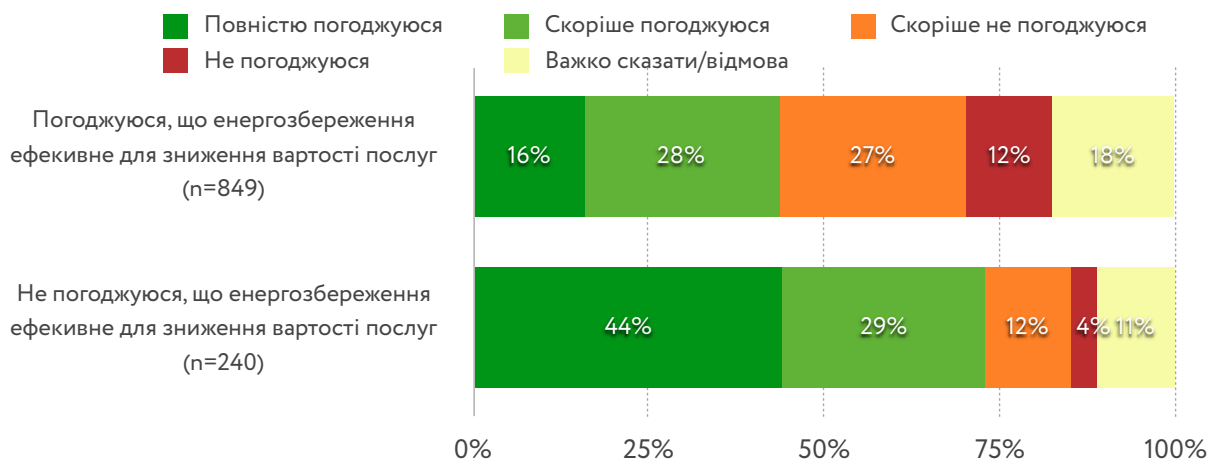
Окремо відзначимо, що навіть серед тих, хто уже впровадив окремі енергозберігаючі технології у своїх домогосподарствах, близько половини погоджуються з таким твердженням. Можливо, має місце низька обізнаність населення з тим, які, власне, технології або практики є «енергозберігаючими».

Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...
(% серед усіх респондентів, n=1220)

Діаграма 2.2.а. Ставлення щодо ефективності впровадження енергозберігаючих технологій

Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з таким твердженням: «У разі впровадження енергозберігаючих технологій у моєму домогосподарстві можливість заощадити буде незначною» (% серед респондентів залежно від того, чи вони погоджуються / не погоджуються, що «запровадження енергозберігаючих технологій - ефективний шлях зниження вартості комунальних послуг для домогосподарства»)

Діаграма 2.2.б. Ставлення щодо ефективності впровадження енергозберігаючих технологій

В Таблиці 2.2.а розподіл відповідей наводиться серед окремих верств населення.

Таблиця 2.2.а. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...

(% серед респондентів відповідної групи)

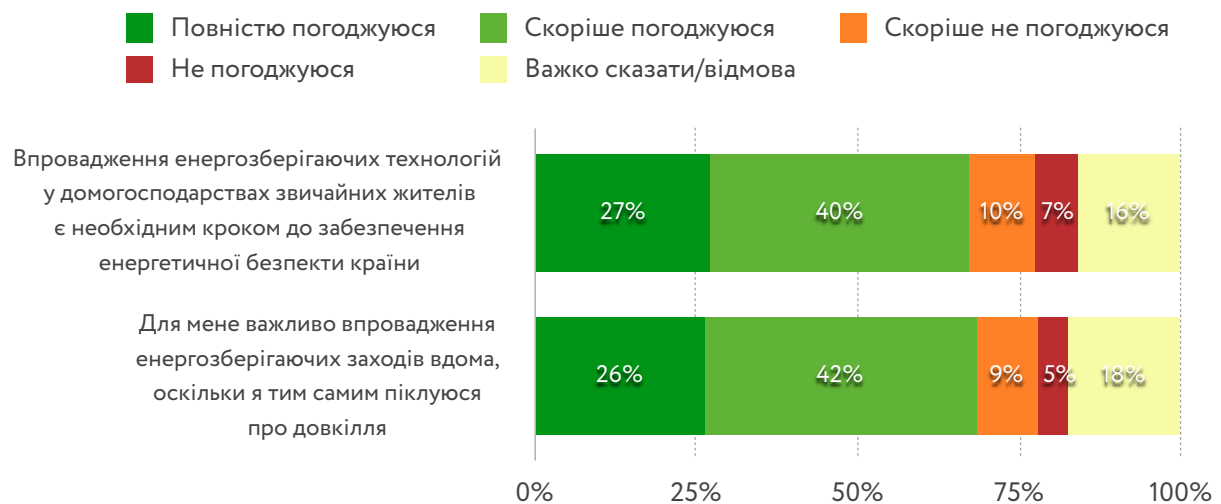
100% у рядку	Енергозберігаючі технології – ефективно знижують комунальні послуги			В моєму домогосподарстві енергозберігаючі технології дадуть незначні заощадження		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
	+	–	?	+	–	?
Регіон						
- Захід (n=329)	79.9	11.9	8.2	39.5	34.3	26.1
- Центр (n=426)	68.8	20.9	10.3	53.3	27.5	19.2
- Південь (n=143)	60.8	19.6	19.6	57.3	22.4	20.3
- Схід (n=248)	69.4	21.8	8.9	53.6	32.7	13.7
- Донбас (n=74)	45.9	40.5	13.5	35.1	44.6	20.3
Тип і розмір населеного пункту						
- село (n=413)	69.7	18.4	11.9	48.4	32.4	19.1
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	64.6	23.3	12.2	55.6	28.6	15.9
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	66.7	26.1	7.3	65.5	18.2	16.4
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	72.6	17.0	10.4	40.8	34.9	24.3
Тип будинку проживання						
- приватний будинок (n=671)	67.1	20.1	12.8	52.8	28.5	18.8
- багатоповерховий будинок низького і середнього терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	79.6	12.2	8.2	50.0	30.1	19.9
- багатоповерховий будинок високого терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	68.8	22.9	8.2	41.4	35.7	22.9
Хто обслуговує багатоповерховий будинок						
- ЖЕК (n=459)	71.2	19.6	9.2	43.6	33.3	23.1
- ОСББ (n=64)	82.8	14.1	3.1	50.0	31.3	18.8
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства						
- дуже низький (n=126)	65.9	23.0	11.1	59.5	16.7	23.8
- низький (n=546)	71.1	18.1	10.8	47.1	32.4	20.5
- середній (n=415)	67.2	21.2	11.6	46.7	35.9	17.3
- високий (n=81)	81.5	13.6	4.9	59.3	22.2	18.5

100% у рядку	Енергозберігаючі технології – ефективно знижують комунальні послуги			В моєму домогосподарстві енергозберігаючі технології дадуть незначні заощадження		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
Середній дохід на 1 члена домогосподарства						
- до 500 грн. (n=113)	63.7	31.0	5.3	46.9	43.4	9.7
- 501-1000 грн. (n=264)	77.7	13.3	9.1	47.0	34.5	18.6
- 1001-1250 грн. (n=185)	72.4	15.7	11.9	49.2	29.7	21.1
- 1251-1500 грн. (n=178)	68.0	16.9	15.2	48.9	28.7	22.5
- 1501-2000 грн. (n=126)	66.7	21.4	11.9	55.6	27.0	17.5
- понад 2000 грн. (n=121)	74.4	16.5	9.1	45.5	32.2	22.3

Окрім зниження вартості комунальних тарифів енергозбереження може розглядатися в контексті в цілому енергетичної безпеки держави, а також в контексті впливу на довкілля. В обох випадках більшість українців (відповідно, 67% і 68%) визнають важливість впровадження енергозберігаючих технологій у їхніх домогосподарствах, що також підтверджують й інші дослідження³.

Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...

(% серед усіх респондентів, n=1220)

Діаграма 2.2.в. Впровадження енергозберігаючих технологій для покращення енергетичної безпеки та піклування про довкілля

³ Дослідження «Ставлення населення до питань екології», проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та соціологічною службою Центру Разумкова з 22 по 27 липня 2015 року, показало, що населення України готове вживати таких заходів у своєму побутовому та повсякденному житті, що можуть позитивно впливати на екологічну ситуацію чи бодай обмежувати негативний вплив на неї: <http://www.dif.org.ua/ua/publications/press-relizy/stavletan-ekologii.htm>

В Таблиці 2.2.6 розподіл відповідей наводиться серед окремих верств населення. Більшість представників практично всіх верств усвідомлюють важливість впровадження енергозберігаючих технологій.

Таблиця 2.2.6. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...
(% серед респондентів відповідної групи)

100% у рядку	Енергозберігаючі технології – енергетична безпека держави			Енергозберігаючі технології – піклування про довкілля		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
	+	–	?	+	–	?
Регіон						
- Захід (n=329)	75.7	7.9	16.4	83.0	4.3	12.8
- Центр (n=426)	62.0	20.7	17.4	67.1	12.4	20.4
- Південь (n=143)	67.8	11.9	20.3	62.9	16.1	21.0
- Схід (n=248)	71.0	16.5	12.5	57.7	24.2	18.1
- Донбас (n=74)	45.9	43.2	10.8	55.4	31.1	13.5
Тип і розмір населеного пункту						
- село (n=413)	69.5	10.9	19.6	67.6	11.6	20.8
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	64.0	15.9	20.1	66.7	12.2	21.2
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	60.0	24.2	15.8	60.6	18.2	21.2
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	69.1	19.6	11.3	72.4	15.9	11.7
Тип будинку проживання						
- приватний будинок (n=671)	65.4	15.6	18.9	66.2	12.8	21.0
- багатоповерховий будинок низького і середнього терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	79.1	11.2	9.7	73.5	11.2	15.3
- багатоповерховий будинок високого терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	64.0	21.8	14.2	69.4	18.4	12.2
Хто обслуговує багатоповерховий будинок						
- ЖЕК (n=459)	66.9	19.6	13.5	68.2	17.9	13.9
- ОСББ (n=64)	82.8	7.8	9.4	84.4	6.3	9.4
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства						
- дуже низький (n=126)	54.8	15.9	29.4	69.8	11.9	18.3
- низький (n=546)	69.0	15.2	15.8	66.8	13.7	19.4

100% у рядку	Енергозберігаючі технології – енергетична безпека держави			Енергозберігаючі технології – піклування про довкілля		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
- середній (n=415)	68.0	19.3	12.8	71.3	14.7	14.0
- високий (n=81)	66.7	22.2	11.1	60.5	23.5	16.0
Середній дохід на 1 члена домогосподарства						
- до 500 грн. (n=113)	64.6	29.2	6.2	69.9	24.8	5.3
- 501-1000 грн. (n=264)	78.4	10.2	11.4	74.6	12.1	13.3
- 1001-1250 грн. (n=185)	68.6	15.1	16.2	69.2	11.4	19.5
- 1251-1500 грн. (n=178)	62.9	13.5	23.6	62.9	15.2	21.9
- 1501-2000 грн. (n=126)	62.7	20.6	16.7	69.0	13.5	17.5
- понад 2000 грн. (n=121)	64.5	24.0	11.6	69.4	18.2	12.4

2.3. Відповідальність за впровадження енергозберігаючих технологій у домогосподарствах звичайних жителів

Хоча, як було показано в попередньому пункті, більшість українців і визнають важливість енергозбереження для зниження вартості комунальних тарифів, забезпечення енергетичної безпеки держави та захисту довкілля, водночас помітно більшу «ініціативу» покладають на місцеві і центральні органи влади. Відповідно до отриманих результатів лише трохи більше половини (54%) українців вважають, що «кожне домогосподарство повинно самостійно ініціювати і запроваджувати енергозберігаючі технології у себе, не чекаючи на допомогу від центральних чи місцевих органів влади» (Діаграма 2.3). При чому, лише 21% повністю з цим погоджується.

Натомість водночас 86% дотримуються думки, що саме «центральні і місцеві органи влади повинні взяти на себе відповідальність з розробки і впровадження програм енергозбереження в домогосподарствах жителів». При чому, з них 58% повністю переконані в цілому.

Відповідно, українці дійсно можуть усвідомлювати важливість впровадження енергозберігаючих технологій у своїх домогосподарствах. Але вони скоріше (можливо, через традиційний істотно поширений серед населення патерналізм⁴) вбачають провідну роль у цьому

⁴ Відповідно до даних фонду «Демократичні ініціативи» (http://www.ukrinform.ua/ukr/news/bilshe_polovini_ukraintsiv_usvidomyuyut_tsinnist_demokratii__opituvannya_1856513) у 2013 році 42% жителів України вважали, що держава повинна нести відповідальність за забезпечення громадян усім необхідним, а 68% вважають, що більшість українців не зможуть прожити без постійної допомоги держави. При чому, між 2006 і 2013 роками патерналізм навіть зріс. Можливо, після Євромайдану відбули деякі зрушення, але, вочевидь, неістотні.

процесі органів влади. У свою чергу, органи влади не користуються довірою населення⁵. В результаті, ми зіштовхуємося з певним «замкненим колом», коли, з одного боку, звичайні жителі не хочуть брати на себе провідну ініціативу, а з іншого боку, ініціативи влади можуть зіштовхуватися з недовірою до них.

В Таблиці 2.3 розподіл відповідей наводиться серед окремих верств населення.

Діаграма 2.3. Відповідальність за впровадження енергозбереження

Таблиця 2.3. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...
(% серед респондентів відповідної групи)

100% у рядку	Звичайні домогосподарства повинні самі ініціювати зміни			Органи влади мають ініціювати зміни		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
	+	-	?	+	-	?
Регіон						
- Захід (n=329)	58.4	28.9	12.8	82.7	10.0	7.3
- Центр (n=426)	54.0	37.3	8.7	88.5	6.8	4.7
- Південь (n=143)	57.3	37.1	5.6	94.4	4.2	1.4
- Схід (n=248)	51.2	42.7	6.0	90.3	4.0	5.6
- Донбас (n=74)	37.8	51.4	10.8	55.4	35.1	9.5

⁵ Відповідно до даних КМІС за липень 2015 року (<http://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=540&page=1>) більшість населення негативно оцінює діяльність і Президента, і Прем'єр-міністра. Діяльність місцевих органів влади, традиційно, викликає не більше «захоплення» серед населення.

Ставлення населення України до енергозбереження
Результати соціологічного дослідження

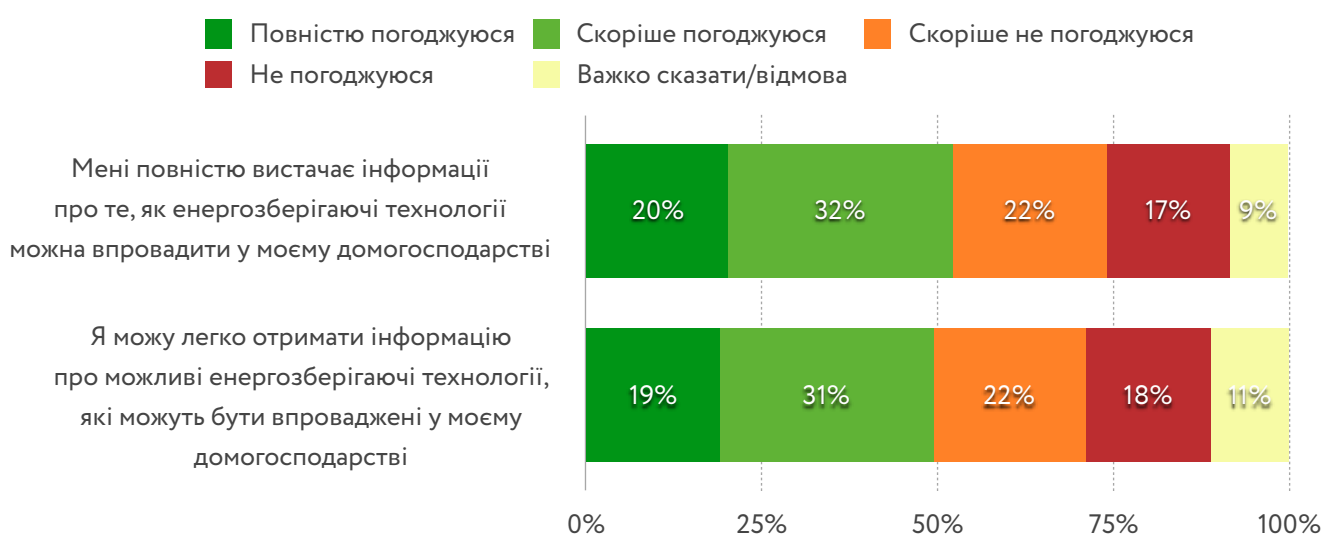
100% у рядку	Звичайні домогосподарства повинні самі ініціювати зміни			Органи влади мають ініціювати зміни		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
Тип і розмір населеного пункту						
- село (n=413)	52.8	34.6	12.6	84.7	8.0	7.3
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	59.3	34.4	6.3	86.8	10.1	3.2
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	59.4	31.5	9.1	83.6	11.5	4.8
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	51.0	42.2	6.8	87.6	7.3	5.1
Тип будинку проживання						
- приватний будинок (n=671)	52.8	36.4	10.9	84.9	9.8	5.2
- багатоповерховий будинок низького і середнього терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	57.7	38.3	4.1	87.2	8.2	4.6
- багатоповерховий будинок високого терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	54.4	37.4	8.2	87.3	6.2	6.5
Хто обслуговує багатоповерховий будинок						
- ЖЕК (n=459)	55.1	37.7	7.2	87.4	7.0	5.7
- ОСББ (n=64)	50.0	46.9	3.1	84.4	7.8	7.8
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства						
- дуже низький (n=126)	46.8	41.3	11.9	85.7	7.9	6.3
- низький (n=546)	53.5	37.4	9.2	87.5	7.3	5.1
- середній (n=415)	55.7	37.3	7.0	83.6	10.8	5.5
- високий (n=81)	61.7	29.6	8.6	87.7	9.9	2.5
Середній дохід на 1 члена домогосподарства						
- до 500 грн. (n=113)	54.0	38.9	7.1	71.7	23.9	4.4
- 501-1000 грн. (n=264)	51.1	41.7	7.2	87.9	6.4	5.7
- 1001-1250 грн. (n=185)	43.2	44.3	12.4	89.7	5.4	4.9
- 1251-1500 грн. (n=178)	58.4	33.1	8.4	82.6	11.2	6.2
- 1501-2000 грн. (n=126)	53.2	40.5	6.3	92.1	6.3	1.6
- понад 2000 грн. (n=121)	60.3	34.7	5.0	87.6	6.6	5.8

2.4. Поінформованість про енергозберігаючі технології

Брак інформації щодо енергозберігаючих технологій мають 39% жителів України, водночас 52% вважають, що у них достатньо такої інформації (Діаграма 2.4). Водночас 49% вважають, що вони, у разі потреби, зможуть легко знайти потрібну їм інформації, не вважають так – 39%. В Таблиці 2.4 розподіл відповідей наводиться серед окремих верств населення.

Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...

(% серед усіх респондентів, n=1220)

Діаграма 2.4. Поінформованість про енергозберігаючі технології

Таблиця 2.4. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...

(% серед респондентів відповідної групи)

100% у рядку	Мають достатньо інформації			Можуть легко знайти інформацію		
	Погод-жуюся	Не погод-жуюся	Важко сказати / Відмова	Погод-жуюся	Не погод-жуюся	Важко сказати / Відмова
	+	-	?	+	-	?
Регіон						
- Захід (n=329)	56.2	32.8	10.9	56.2	30.4	13.4
- Центр (n=426)	56.1	38.7	5.2	47.9	43.2	8.9
- Південь (n=143)	53.1	35.7	11.2	47.6	35.0	17.5
- Схід (n=248)	43.1	49.6	7.3	44.8	47.6	7.7
- Донбас (n=74)	35.1	45.9	18.9	47.3	39.2	13.5

Ставлення населення України до енергозбереження
Результати соціологічного дослідження

100% у рядку	Мають достатньо інформації			Можуть легко знайти інформацію		
	Погод- жуюся	Не погод- жуюся	Важко сказати / Відмова	Погод- жуюся	Не погод- жуюся	Важко сказати / Відмова
Тип і розмір населеного пункту						
- село (n=413)	50.8	38.5	10.7	47.9	39.7	12.3
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	48.1	47.1	4.8	47.6	43.4	9.0
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	48.5	43.0	8.5	46.7	41.8	11.5
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	55.6	35.8	8.6	52.5	36.6	10.8
Тип будинку проживання						
- приватний будинок (n=671)	51.0	39.9	9.1	48.9	38.9	12.2
- багатоповерховий будинок низького і середнього терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	49.5	42.3	8.2	44.4	46.4	9.2
- багатоповерховий будинок високого терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	55.0	36.8	8.2	53.3	36.5	10.2
Хто обслуговує багатоповерховий будинок						
- ЖЕК (n=459)	54.5	36.6	8.9	51.6	37.5	10.9
- ОСББ (n=64)	39.1	56.3	4.7	39.1	56.3	4.7
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства						
- дуже низький (n=126)	51.6	36.5	11.9	45.2	38.9	15.9
- низький (n=546)	46.9	44.7	8.4	44.5	45.1	10.4
- середній (n=415)	55.2	35.9	8.9	56.4	33.5	10.1
- високий (n=81)	69.1	27.2	3.7	59.3	33.3	7.4
Середній дохід на 1 члена домогосподарства						
- до 500 грн. (n=113)	47.8	48.7	3.5	53.1	38.1	8.8
- 501-1000 грн. (n=264)	47.7	45.5	6.8	45.8	44.7	9.5
- 1001-1250 грн. (n=185)	50.8	36.8	12.4	50.8	37.3	11.9
- 1251-1500 грн. (n=178)	50.0	42.1	7.9	45.5	44.4	10.1
- 1501-2000 грн. (n=126)	46.8	43.7	9.5	48.4	39.7	11.9
- понад 2000 грн. (n=121)	65.3	31.4	3.3	61.2	34.7	4.1

2.5. Сприйняття цінової доступності запровадження енергозберігаючих технологій

9 з 10 українців вважають, що впровадження енергозберігаючих технологій потребує дуже багатьох коштів (90%) і що їхньому домогосподарству просто не вистачить коштів для їхнього впровадження (88%), в т.ч. безумовно в цьому переконані дві третини українців (Діаграма 2.5). В Таблиці 2.5 розподіл відповідей наводиться серед окремих верств населення.

Діаграма 2.5. Сприйняття доступності впровадження енергозберігаючих технологій

Таблиця 2.5. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...
(% серед респондентів відповідної групи)

100% у рядку	Потребує багатьох коштів			Недостатньо коштів для впровадження		
	Погод- жуюся	Не погод- жуюся	Важко сказати / Відмова	Погод- жуюся	Не погод- жуюся	Важко сказати / Відмова
	+	-	?	+	-	?
Регіон						
- Захід (n=329)	87.5	3.6	8.8	88.1	4.3	7.6
- Центр (n=426)	97.4	0.2	2.3	90.4	6.1	3.5
- Південь (n=143)	90.2	3.5	6.3	93.7	3.5	2.8
- Схід (n=248)	92.7	3.2	4.0	91.9	5.2	2.8
- Донбас (n=74)	48.6	41.9	9.5	51.4	39.2	9.5
Тип і розмір населеного пункту						
- село (n=413)	91.5	2.7	5.8	92.0	4.6	3.4
- маленьке місто (до 20 тис.) / СМТ (n=189)	92.6	4.8	2.6	89.4	7.4	3.2

100% у рядку	Потребує багатьох коштів			Недостатньо коштів для впровадження		
	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова	Погоджуюся	Не погоджуюся	Важко сказати / Відмова
- середнє місто (20-99 тис.) (n=165)	94.5	4.2	1.2	90.3	9.1	0.6
- велике місто (100 тис. і більше) (n=453)	85.9	6.6	7.5	83.2	8.6	8.2
Тип будинку проживання						
- приватний будинок (n=671)	92.1	3.4	4.5	91.7	5.4	3.0
- багатоповерховий будинок низького і середнього терміну експлуатації (до 30 років) (n=196)	87.2	6.6	6.1	84.7	8.7	6.6
- багатоповерховий будинок високого терміну експлуатації (понад 30 років) (n=353)	87.5	5.9	6.5	83.3	9.6	7.1
Хто обслуговує багатоповерховий будинок						
- ЖЕК (n=459)	87.8	5.9	6.3	84.1	9.2	6.8
- ОСББ (n=64)	84.4	9.4	6.3	81.3	10.9	7.8
Суб'єктивна оцінка добробуту домогосподарства						
- дуже низький (n=126)	87.3	3.2	9.5	89.7	3.2	7.1
- низький (n=546)	94.1	1.3	4.6	95.6	1.6	2.7
- середній (n=415)	86.7	9.6	3.6	82.2	13.0	4.8
- високий (n=81)	86.4	6.2	7.4	71.6	22.2	6.2
Середній дохід на 1 члена домогосподарства						
- до 500 грн. (n=113)	73.5	21.2	5.3	73.5	23.9	2.7
- 501-1000 грн. (n=264)	93.2	3.4	3.4	94.7	3.4	1.9
- 1001-1250 грн. (n=185)	93.0	0.5	6.5	94.1	0.5	5.4
- 1251-1500 грн. (n=178)	92.7	2.2	5.1	91.0	4.5	4.5
- 1501-2000 грн. (n=126)	88.9	5.6	5.6	87.3	9.5	3.2
- понад 2000 грн. (n=121)	89.3	6.6	4.1	76.0	14.0	9.9

3. КОНКРЕТНІ ПРАКТИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДОМОГОСПОДАРСТВАХ ЗВИЧАЙНИХ ЖИТЕЛІВ

3.1. Сприйняття ефективності і розповсюдженість впровадження окремих практик енергозбереження

Практично все населення України впроваджує ті або інші практики енергозбереження у своїх домогосподарствах. Втім, насамперед мова йде про практики, які не передбачають інвестицій, а саме: зменшення споживання електроенергії (85% респондентів повідомили, що впроваджують таку практику), зменшення споживання газу⁶ (серед тих, у кого вдома використовується газ – 81%), зменшення споживання води (70%) (Таблиця 3.1.а).

Серед практик, які потребують більших інвестицій, найбільш популярними є встановлення лічильників на різні типи і режими надання послуг (83%), заміна вікон (64%) і встановлення автономного опалення (49%).

Інші практики впровадили у своєму домогосподарстві не більше чверті населення. Доцільно звернути увагу на досить низьку розповсюдженість впровадження «колективних» практик у багатоповерхових будинках. Практики, які передбачають «колективну» роботу (лічильники тепла для під'їзду і т.д.), поступаються за своєю поширеністю практично всім умовно «індивідуальним» практикам. Серед жителів багатоповерхових будинків максимальна розповсюдженість практики простежується у випадку заміни освітлення – лише 21%.

Водночас, у випадку всіх практик зі списку більшість населення вважає їх ефективними для зниження споживання енергії і зниження вартості комунальних послуг.

Таблиця 3.1.а. Скажіть, будь ласка, Ваше домогосподарство застосовує чи не застосовує такі практики? / На Вашу думку, така практика є скоріше ефективною чи скоріше неефективною для зниження споживання енергії у Вашому домогосподарстві і, відповідно, зниження вартості комунальних послуг? (% серед усіх респондентів, n=1220)

% у рядку	%, які вже впровадили		Сприйняття ефективності (серед усіх респондентів)		
			Ефективно	Не ефективно	Важко сказати
Зменшення споживання електроенергії	85.0	▶	90.8	5.9	3.3
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	83.1	▶	90.7	4.6	4.7
Зменшення споживання газу	80.7	▶	87.2	7.7	5.1
Зменшення споживання холодної та гарячої води	69.5	▶	76.6	13.4	9.9
Заміна старих вікон на теплоефективні	63.9	▶	91.0	4.9	4.1
Встановлення автономного опалення	48.6	▶	81.7	8.4	9.9

⁶ Далі в цьому розділі у всіх випадках, коли мова йде про «зменшення споживання газу», розрахунки робляться тільки для тих, у кого в домогосподарстві використовується газ для побутових потреб.

% у рядку	%, які вже впровадили		Сприйняття ефективності (серед усіх респондентів)		
			Ефективно	Не ефективно	Важко сказати
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	29.8	▶	59.0	22.6	18.4
Зовнішнє утеплення будинку, квартири	26.6	▶	87.8	5.7	6.6
Зменшення опалювальної площі	23.9	▶	58.7	26.8	14.5
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	20.9	▶	68.4	14.8	16.8
Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку*	20.6	▶	75.2	10.7	14.0
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку*	17.7	▶	67.4	17.1	15.5
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку*	12.4	▶	75.8	11.1	13.1
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку*	7.1	▶	69.9	16.2	13.8
Отримання енергії із альтернативних джерел	4.0	▶	61.7	10.8	27.5

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

В Таблиці 3.1.б наводяться дані, як оцінюють ефективність практик ті, хто їх впровадив і не впровадив у своїх домогосподарствах. Простежується тенденція, що ті, хто впровадив практику, помітно більше переконані у її ефективності. Водночас серед тих, хто не впровадив відповідну практику, все одно істотна частка (в основному, не менше половини) визнає її ефективність.

Таблиця 3.1.6. Відсоток респондентів, які вважають ефективною відповідну практику
(% серед респондентів залежно від того, чи впровадили вони таку практику)

% у стовпчику	Впровадили практику	Не впровадили практику
Зменшення споживання електроенергії (n1=1037, n2=165)	95.4	66.7
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг (n1=1014, n2=196)	94.4	73.0
Зменшення споживання газу (n1=908, n2=197)	92.8	64.5
Зменшення споживання холодної та гарячої води (n1=848, n2=350)	90.7	45.4
Заміна старих вікон на теплоефективні (n1=780, n2=433)	95.5	83.4
Встановлення автономного опалення (n1=593, n2=596)	89.0	76.7
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах) (n1=363, n2=851)	83.2	48.9
Зовнішнє утеплення будинку, квартири (n1=324, n2=875)	96.0	85.9

% у стовпчику	Впровадили практику	Не впровадили практику
Зменшення опалювальної площі (n1=291, n2=904)	85.9	50.6
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення (n1=255, n2=945)	90.6	63.1
Заміна освітлення на поверхх багатопверхового будинку* (n1=113, n2=392)	89.4	78.6
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку* (n1=97, n2=390)	79.4	71.8
Заміна вікон у під'їздах багатопверхового будинку* (n1=68, n2=442)	92.6	79.9
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку* (n1=39, n2=451)	76.9	75.8
Отримання енергії із альтернативних джерел (n1=49, n2=1107)	77.6	63.2

*Дані наводяться тільки для жителів багатопверхових будинків

В Таблиці 3.1.в розповсюдженість практик енергозбереження розглядається серед жителів окремих типів будинків: приватний і багатопверхових. Якщо говорити про топ-5 найбільш поширених практик, то серед жителів різних типів будинків приблизно однакова частка їх уже впровадила. Виняток становить тільки зменшення споживання води – якщо серед жителів приватного сектору «лише» 59% впровадили цю практику, то серед жителів багатопверхових будинків – 82-83%.

Стосовно інших практик уже простежуються більш відчутні відмінності. Якщо серед жителів приватних будинків 72% мають автономне опалення, то серед жителів багатопверхових будинків – 16-22%. Розбіжності в інших практиках менш різні, але все одно простежується стійка тенденція до дещо вищого рівня впровадження практик серед жителів приватних будинків.

Водночас має місце неоднорідність і всередині самих багатопверхових будинків. Дещо кращу ситуацію демонструють будинки з середньою і низькою тривалістю експлуатації (до 30 років). Зокрема, серед таких будинків дещо більш розповсюджені «колективні» практики, як-от заміна освітлення в під'їзді (31% проти 15% у випадку будинків, яким понад 30 років) або встановлення лічильників тепла (22% проти 15%).

Таблиця 3.1.в. Скажіть, будь ласка, Ваше домогосподарство застосовує чи не застосовує такі практики? (% серед респондентів залежно від того, в якому типі будинку вони проживають)

% у стовпчику	Приватний будинок (n=671)	Багатопверховий будинок:	
		Середня і низька тривалість експлуатації (n=196)	Високий термін експлуатації (n=353)
Зменшення споживання електроенергії	85.4	85.2	84.1
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	86.7	82.7	76.5

% у стовпчику	Приватний будинок (n=671)	Багатоповерховий будинок:	
		Середня і низька тривалість експлуатації (n=196)	Високий термін експлуатації (n=353)
Зменшення споживання газу	84.3	76.0	76.2
Зменшення споживання холодної та гарячої води	59.3	82.7	81.6
Заміна старих вікон на теплоефективні	62.6	69.9	63.2
Встановлення автономного опалення	72.1	15.8	22.1
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	35.3	30.1	19.0
Зовнішнє утеплення будинку, квартири	35.0	23.5	12.2
Зменшення опалювальної площі	34.1	14.8	9.3
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	23.5	17.9	17.6
Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку*	---	31.1	14.7
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку*	---	22.4	15.0
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку*	---	15.8	10.5
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку*	---	11.7	4.5
Отримання енергії із альтернативних джерел	5.4	3.1	2.0

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

Водночас, як можна бачити в Таблиці 3.1.г, серед респондентів, які проживають у багатоповерхових будинках, розповсюдженість практик приблизно однакова і серед тих, чий будинок обслуговується ЖЕК, і серед тих, у кого створено ОСББ. Втім, у вибірку потрапили лише 64 респонденти з будинків, де створено ОСББ, тому ці дані слід обережно інтерпретувати.

Таблиця 3.1.г. Скажіть, будь ласка, Ваше домогосподарство застосовує чи не застосовує такі практики? (% серед респондентів, які проживають у багатоповерхових будинках)

% у стовпчику	ЖЕК (n=459)	ОСББ (n=64)
Зменшення споживання електроенергії	84.5	82.8
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	78.2	82.8
Зменшення споживання газу	74.9	82.0
Зменшення споживання холодної та гарячої води	81.0	85.9
Заміна старих вікон на теплоефективні	65.8	67.2
Встановлення автономного опалення	18.1	21.9

% у стовпчику	ЖЕК (n=459)	ОСББ (n=64)
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	22.7	21.9
Зовнішнє утеплення будинку, квартири	15.3	18.8
Зменшення опалювальної площі	10.2	18.8
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	16.8	23.4
Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку*	20.0	29.7
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку*	17.2	21.9
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку*	12.2	18.8
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку*	5.2	17.2
Отримання енергії із альтернативних джерел	2.2	3.1

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

В Таблиці 3.1.д поширеність практик наводиться залежно від рівня доходів домогосподарств. На тлі інших особливо вирізняються найбідніші домогосподарства, де середній дохід на 1 члена не перевищує 500 грн. – серед жителів таких домогосподарств, в основному, розповсюдженість окремих практик є нижчою.

Таблиця 3.1.д. Скажіть, будь ласка, Ваше домогосподарство застосовує чи не застосовує такі практики? (% серед респондентів залежно від рівня доходів домогосподарства на 1 члена)

% у стовпчику	До 500 грн. (n=113)	500-1000 (n=264)	1001-1250 (n=185)	1251-1500 (n=178)	1501-2000 (n=126)	Понад 2000 грн. (n=121)
Зменшення споживання електроенергії	54.9	81.4	93.5	87.1	91.3	89.3
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	62.8	83.7	84.3	87.1	85.7	80.2
Зменшення споживання газу	52.8	77.0	88.2	88.4	79.8	88.5
Зменшення споживання холодної та гарячої води	43.4	66.3	71.4	76.4	77.0	84.3
Заміна старих вікон на теплоефективні	47.8	60.2	64.9	57.3	73.8	75.2
Встановлення автономного опалення	36.3	51.5	57.3	53.4	46.8	33.1
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	31.9	32.2	31.9	28.7	23.0	14.9
Зовнішнє утеплення будинку, квартири	23.9	27.7	27.6	23.6	27.8	29.8

% у стовпчику	До 500 грн. (n=113)	500-1000 (n=264)	1001-1250 (n=185)	1251-1500 (n=178)	1501-2000 (n=126)	Понад 2000 грн. (n=121)
Зменшення опалювальної площі	27.4	26.5	25.9	29.8	18.3	15.7
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	28.3	18.9	18.9	14.0	15.9	29.8
Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку*	9.8	24.2	25.0	19.0	19.4	11.2
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку*	7.3	22.1	19.7	22.8	20.8	13.5
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку*	7.3	17.9	14.5	10.1	18.1	9.0
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку*	9.8	10.5	7.9	6.3	4.2	4.5
Отримання енергії із альтернативних джерел	7.1	3.8	2.7	5.6	3.2	4.1

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

Доцільно звернути увагу на розповсюдженість використання практик залежно від отримання субсидії. Як можна бачити в Таблиці 3.1.е, простежується тенденція, що ті, хто отримують субсидії, рідше впроваджують практики енергозбереження. Якщо у випадку практик, які потребують істотних інвестицій, ситуація є досить зрозумілою, то у випадку зменшення споживання електроенергії і газу важче пояснювати, чому такі господарства не намагаються вдаватися до цього.

Таблиця 3.1.е. Скажіть, будь ласка, Ваше домогосподарство застосовує чи не застосовує такі практики? (% серед респондентів залежно від того, чи отримують вони субсидії)

% у стовпчику	Отримують субсидію (n=221)	Не отримують субсидію (n=977)
Зменшення споживання електроенергії	69.7	88.4
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	71.0	86.0
Зменшення споживання газу	70.6	83.2
Зменшення споживання холодної та гарячої води	68.8	69.5
Заміна старих вікон на теплоефективні	47.5	67.7
Встановлення автономного опалення	39.8	50.8

% у стовпчику	Отримують субсидію (n=221)	Не отримують субсидію (n=977)
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	20.8	32.1
Зовнішнє утеплення будинку, квартири	22.2	27.0
Зменшення опалювальної площі	27.1	22.8
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	18.6	21.4
Заміна освітлення на поверххах багатоповерхового будинку*	16.3	21.5
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку*	18.3	17.4
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку*	11.5	12.6
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку*	9.6	6.4
Отримання енергії із альтернативних джерел	5.9	3.4

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

Нижче в наступних таблицях наводиться оцінка ефективності окремих практик серед різних груп населення. У цілому, більшість населення схвально ставиться до всіх запропонованих у списку практик.

Таблиця 3.1.є. Відсоток респондентів, які вважають ефективною відповідну практику (% серед респондентів залежно від того, в якому типі будинку вони проживають)

% у стовпчику	Приватний будинок (n=671)	Багатоповерховий будинок:	
		Середня і низька тривалість експлуатації (n=196)	Високий термін експлуатації (n=353)
Зменшення споживання електроенергії	91.5	92.9	88.4
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	89.3	95.4	90.9
Зменшення споживання газу	87.5	85.7	81.9
Зменшення споживання холодної та гарячої води	71.4	84.7	82.2
Заміна старих вікон на теплоефективні	90.9	96.4	88.1
Встановлення автономного опалення	82.6	86.2	77.6
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	62.9	62.8	49.6
Зовнішнє утеплення будинку, квартири	89.3	89.8	83.9
Зменшення опалювальної площі	63.3	61.7	48.2
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	63.2	82.1	70.5

% у стовпчику	Приватний будинок (n=671)	Багатоповерховий будинок:	
		Середня і низька тривалість експлуатації (n=196)	Високий термін експлуатації (n=353)
Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку*	---	80.1	72.5
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку*	---	77.0	62.0
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку*	---	78.1	74.5
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку*	---	70.9	69.4
Отримання енергії із альтернативних джерел	59.0	72.4	60.9

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

Таблиця 3.1.ж. Відсоток респондентів, які вважають ефективною відповідну практику
(% серед респондентів, які проживають у багатоповерхових будинках)

% у стовпчику	ЖЕК (n=459)	ОСББ (n=64)
Зменшення споживання електроенергії	90.4	85.9
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	92.2	95.3
Зменшення споживання газу	83.7	78.1
Зменшення споживання холодної та гарячої води	82.4	85.9
Заміна старих вікон на теплоефективні	90.2	95.3
Встановлення автономного опалення	79.1	87.5
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	52.5	64.1
Зовнішнє утеплення будинку, квартири	86.3	82.8
Зменшення опалювальної площі	53.8	48.4
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	74.3	78.1
Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку*	76.5	81.3
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку*	67.5	84.4
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку*	76.7	81.3
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку*	70.6	78.1
Отримання енергії із альтернативних джерел	64.1	73.4

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

Таблиця 3.1.з. Відсоток респондентів, які вважають ефективною відповідну практику

(% серед респондентів залежно від рівня доходів домогосподарства на 1 члена)

% у стовпчику	До 500 грн. (n=113)	500-1000 (n=264)	1001-1250 (n=185)	1251-1500 (n=178)	1501-2000 (n=126)	Понад 2000 грн. (n=121)
Зменшення споживання електроенергії	75.2	90.9	93.5	94.4	91.3	92.6
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	85.8	90.9	88.6	91.6	91.3	94.2
Зменшення споживання газу	73.5	84.8	87.6	91.6	81.0	86.8
Зменшення споживання холодної та гарячої води	64.6	75.8	78.9	77.5	81.0	82.6
Заміна старих вікон на теплоефективні	77.9	90.9	88.1	91.6	94.4	96.7
Встановлення автономного опалення	70.8	83.0	84.9	85.4	86.5	81.8
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	67.3	69.7	53.5	51.1	53.2	45.5
Зовнішнє утеплення будинку, квартири	69.9	92.4	87.0	91.0	93.7	84.3
Зменшення опалювальної площі	58.4	66.3	60.0	59.0	57.9	57.0
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	71.7	72.0	62.7	62.9	68.3	68.6
Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку*	39.0	81.1	78.9	73.4	81.9	77.5
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку*	31.7	74.7	69.7	62.0	76.4	67.4
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку*	41.5	82.1	78.9	74.7	83.3	79.8
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку*	34.1	81.1	72.4	63.3	72.2	75.3
Отримання енергії із альтернативних джерел	60.2	63.3	58.4	51.7	66.7	66.1

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

Таблиця 3.1.и. Відсоток респондентів, які вважають ефективною відповідну практику

(% серед респондентів залежно від того, чи отримують вони субсидії)

% у стовпчику	Отримують субсидію (n=221)	Не отримують субсидію (n=977)
Зменшення споживання електроенергії	85.1	92.0
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	90.0	91.1
Зменшення споживання газу	82.8	86.4
Зменшення споживання холодної та гарячої води	77.8	76.0
Заміна старих вікон на теплоефективні	85.5	92.3
Встановлення автономного опалення	81.0	82.1
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	63.3	58.6
Зовнішнє утеплення будинку, квартири	81.4	89.4
Зменшення опалювальної площі	59.7	58.6
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	72.9	67.9
Заміна освітлення на поверххах багатоповерхового будинку*	65.4	77.6
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку*	56.7	69.8
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку*	64.4	78.5
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку*	60.6	72.1
Отримання енергії із альтернативних джерел	64.7	60.8

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

3.2. Потенціал впровадження окремих практик енергозбереження

В Таблиці 3.2.а наводяться дані, які з перерахованих практик енергозбереження хотіли б у себе впровадити жителі України. Дані наводяться серед тих, у кого відповідна практика не впроваджена, а також окремо наводяться аналогічні розрахунки, але серед усього населення. Останній показник, іншими словами, буде показувати, скільки серед усього населення України людей хотіли б у себе впровадити відповідну практику.

У цілому, значна частина населення, у кого не впроваджена відповідна практика, хотіли б у себе її впровадити. Найменш популярними є зменшення опалювальної площі (лише 15% тих, хто не має такої практики, хотіли б її впровадити), зменшення споживання води (21%), встановлення не-газових бойлерів (27%). Інші практики хотіли б впровадити не менше третини тих, хто їх поки що не має.

Якщо орієнтуватися на абсолютну величину потенційної «аудиторії», то найбільш затребуваними практиками є якраз «колективні» практики для багатоповерхових будинків: серед усіх жителів багатоповерхових будинків 54% хотіли б замінити вікна у під'їздах, 53% – утеплити дах або підвал, 49% – замінити освітлення, 46% – встановити лічильники тепла в

під'їзді. Також великий «попит» існує на зовнішнє утеплення будинків (як квартир, так і приватних) – 46% серед усього населення. Інші практики у перерахунку на все населення викликають нижчий інтерес.

Таблиця 3.2.а. Відсоток респондентів, які хотіли б, щоб у їхньому домогосподарстві була впроваджена відповідна практика

% у стовпчику	% серед тих, хто НЕ впровадив практику	% серед усіх респондентів (n=1220)
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку* (n=442)	66.7	53.7
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку* (n=451)	64.5	53.0
Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку (встановлення енергозберігаючих ламп тощо)* (n=392)	68.4	48.8
Зовнішнє утеплення будинку, квартири (n=875)	67.0	48.0
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку* (n=390)	65.4	46.4
Отримання енергії із альтернативних джерел (наприклад, сонячні батареї) (n=1107)	38.5	34.9
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення (n=945)	41.3	32.0
Встановлення автономного опалення (n=596)	51.2	25.0
Заміна старих вікон на теплоефективні (n=433)	69.1	24.5
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах) (n=851)	27.1	18.9
Зменшення опалювальної площі (n=904)	14.9	11.1
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг (n=196)	53.1	8.5
Зменшення споживання газу (n=197)	39.6	6.9
Зменшення споживання електроенергії (вимикання світла, зменшення використання електроприладів, встановлення енергозберігаючих ламп тощо) (n=165)	46.7	6.3
Зменшення споживання холодної та гарячої води (n=350)	21.4	6.1

*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

Водночас лише незначна частина населення готова повністю за свій рахунок впроваджувати практики. Серед практик, які потребують відчутних інвестицій, відносно найвища готовність впроваджувати за повністю власний рахунок простежується у випадку встановлення лічильників (29%) (Таблиця 3.2.б).

В основному ж, більшість жителів готові сплачувати не більше третини вартості впровадження, причому з них мова йде про скоріше не більше 10%.

Таблиця 3.2.6. Який % вартості впровадження практики Ваше домогосподарство могло б оплатити?
(% серед тих, у кого відповідна практика не впроваджена)

100% у рядку	Повністю за свій рахунок	Не більше 10%	10-30%	30-50%	Понад 50%	Важко сказати / Відмова
Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку* (n=442)	5.8	70.2	14.2	7.8	1.4	0.7
Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку* (n=451)	4.8	70.1	14.4	9.6	0.7	0.3
Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку (встановлення енергозберігаючих ламп тощо)* (n=392)	15.7	60.1	11.2	11.6	0.4	1.1
Зовнішнє утеплення будинку, квартири (n=875)	13.1	36.0	22.9	20.8	4.1	3.1
Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку* (n=390)	9.0	64.7	16.5	8.6	0.8	0.4
Отримання енергії із альтернативних джерел (наприклад, сонячні батареї) (n=1107)	6.3	54.2	17.8	14.8	2.1	4.7
Встановлення регуляторів температури на батареї опалення (n=945)	29.0	36.2	15.6	12.6	3.3	3.3
Встановлення автономного опалення (n=596)	9.8	45.2	20.0	17.0	6.9	1.0
Заміна старих вікон на теплоефективні (n=433)	14.4	39.1	19.4	21.4	4.0	1.7
Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах) (n=851)	12.6	26.4	22.9	22.1	12.6	3.5
Зменшення опалювальної площі (n=904)	23.0	54.8	13.3	3.7	0.7	4.4
Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг (n=196)	28.8	39.4	10.6	14.4	5.8	1.0
Зменшення споживання газу (n=197)	35.9	50.0	7.7	2.6	0.0	3.8
Зменшення споживання електроенергії (вимикання світла, зменшення використання електроприладів, встановлення енергозберігаючих ламп тощо) (n=165)	40.3	48.1	6.5	2.6	1.3	1.3
Зменшення споживання холодної та гарячої води (n=350)	29.3	49.3	9.3	5.3	2.7	4.0

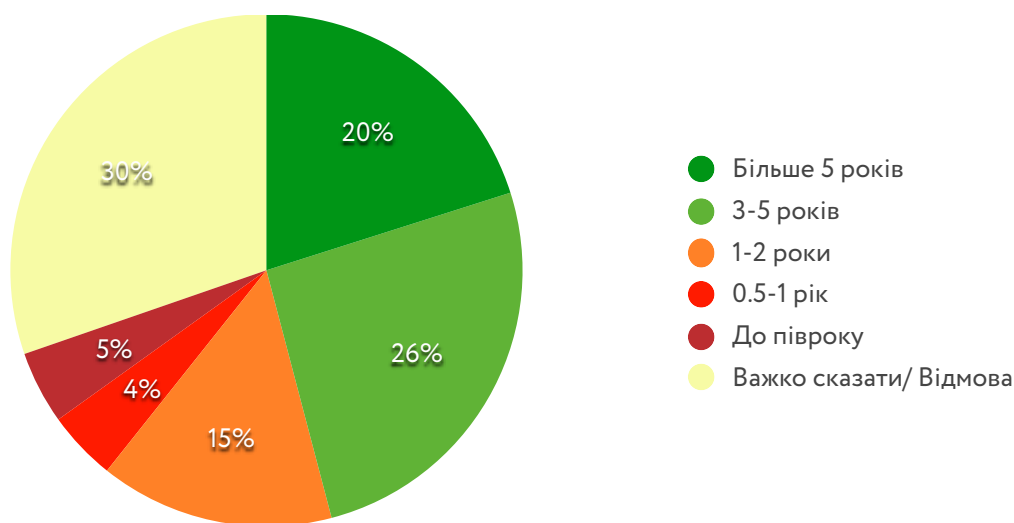
*Дані наводяться тільки для жителів багатоповерхових будинків

3.3. Допустимий період виправданості впровадження енергозберігаючих технологій

У цілому, чверть жителів України (24%) очікують, що впровадження енергозберігаючої технології окупиться до 2 років (з них 9% узагалі розраховують окупити витрати до року) (Діаграма 3.3). Приблизно стільки ж (26%) готові чекати 3-5 років, ще стільки ж (20%) – узагалі можуть «зачекати» більше 5 років. Близько третини населення (30%) не змогли сформулювати свою точку зору з цього питання.

На Вашу думку, за який максимальний період має окупитися впровадження енергозберігаючої технології у Вашому домогосподарстві, щоб Ви вирішили її впровадити?

(% серед усіх респондентів, n=1220)

Діаграма 3.3. Допустимий період повернення інвестицій в енергозбереження

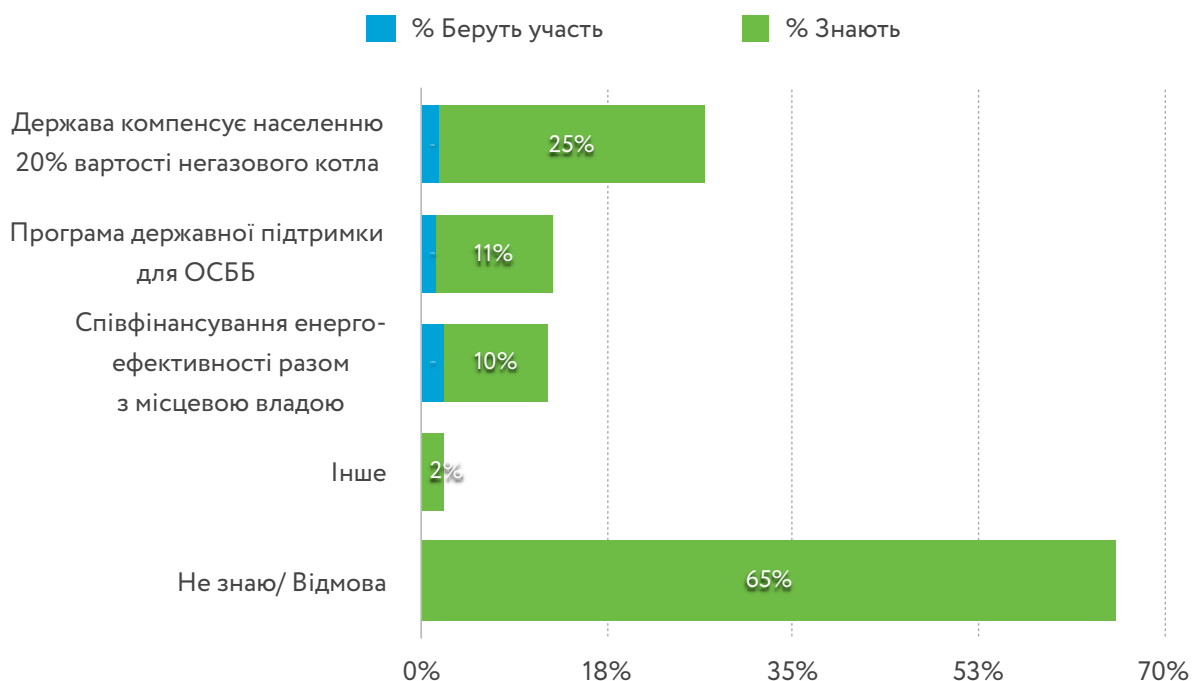
4. ОБІЗНАНІСТЬ І БАЖАННЯ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У ПРОГРАМАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

4.1. Обізнаність і розповсюдженість участі у програмах впровадження енергозберігаючих технологій

Про принаймні одну програму з впровадження енергозберігаючих технологій знають 35% жителів України, найбільш відомою із зазначених є компенсація заміни газового котла – про неї знають 25% (Діаграма 4.1.1). Інші дві програми знають 10-11%. Проте, зараз беруть участь в цих програмах лише 1-2% населення.

На цій картці зазначені деякі програми впровадження енергозберігаючих технологій в домогосподарствах звичайного населення України. Скажіть, будь ласка, про які з цих програм Ви знаєте, чули що-небудь або читали? / Ваше домогосподарство або Ваш багатопверховий будинок беруть участь у реалізації цієї програми / якихось з названих Вами програм?

(% серед усіх респондентів, n=1220)

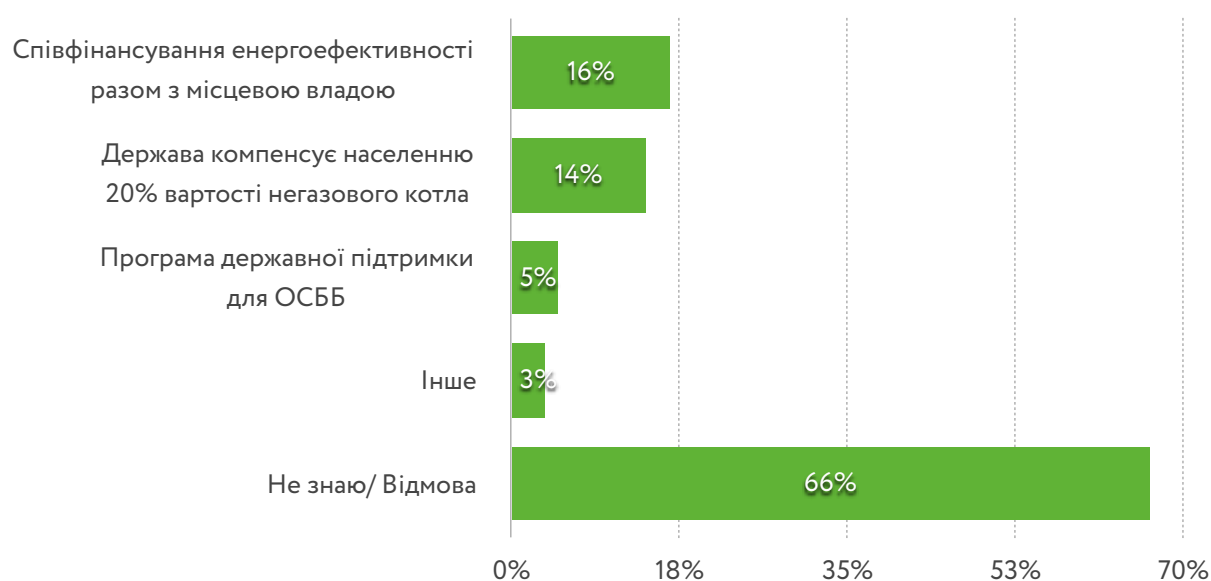
Діаграма 4.1. Поінформованості щодо державних програм підтримки

4.2. Бажання взяти участь у програмах впровадження енергозберігаючих технологій

Найбільш привабливою для населення є програма співфінансування разом з органами місцевої влади – 16% респондентів повідомили, що хотіли б приєднатися до такої програми (Діаграма 4.2). Трохи менше (14%) хотіли б взяти участь у програмі заміни газового котла на негазовий.

Державна підтримка ОСББ зацікавила 5% респондентів. При чому, серед тих, хто проживає у будинках, де створено ОСББ, також лише 14% висловили бажання взяти участь у такій програмі.

В яких з цих програм, зазначених на картці, Ви хотіли б взяти участь?
(% серед усіх респондентів, n=1220)

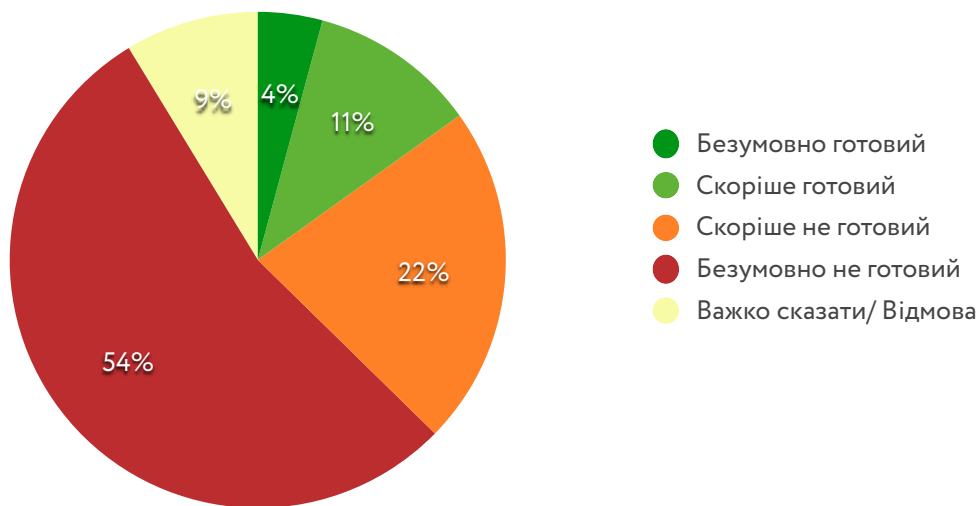
Діаграма 4.2. Бажання прийняти участь у програмах підтримки

4.3. Готовість жителів багатоповерхових будинків брати кредит для участі у програмах впровадження енергозберігаючих технологій

Абсолютна більшість жителів багатоповерхових будинків (76%) не готові разом з іншими мешканцями взяти кредит для впровадження енергозберігаючих технологій у будинку, в т.ч. 54% безумовно не готові (Діаграма 4.3). Лише 15% висловлюють готовність, в т.ч. лише 4% безумовно готові це зробити.

Серед жителів будинків, де створено ОСББ, також лише 20% висловлюють готовність взяти спільний кредит.

Ви, у цілому, готові чи не готові разом з іншими мешканцями будинку взяти кредит для впровадження енергозберігаючих технологій у Вашому будинку?
(% серед усіх респондентів, які проживають у багатоповерхових будинках, n=549)

Діаграма 4.3. Готовність взяти кредит на енергозбереження з іншими мешканцями

РЕКОМЕНДАЦІЇ

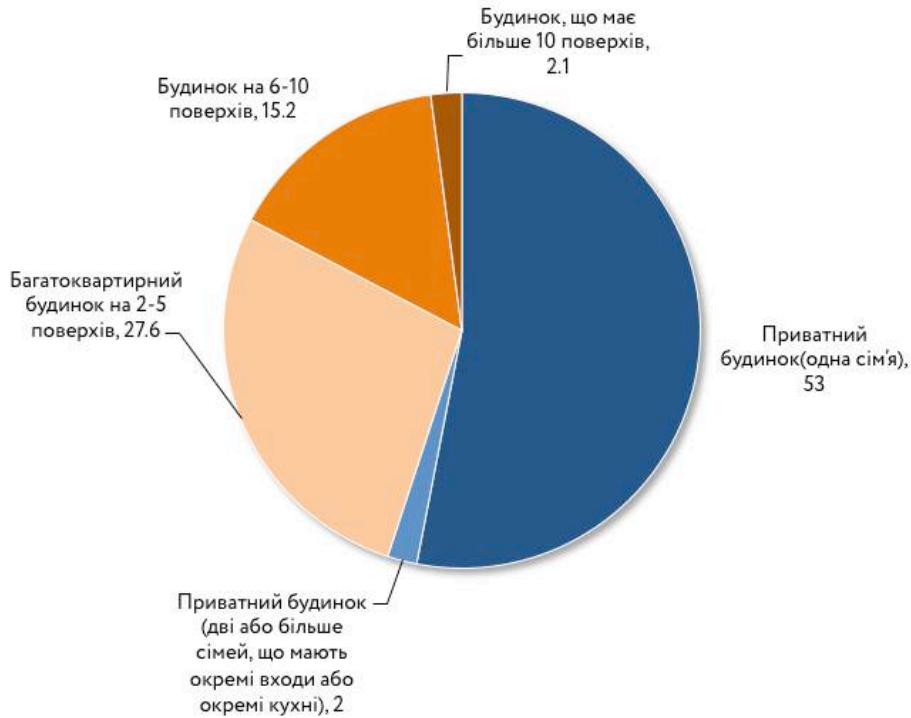
На основі проведеного соціологічного дослідження, можна визначити такі основні рекомендації для побудови інформаційної кампанії та адресування питань енергозбереження у житловому секторі:

1. Більшість українців не вважають механізм формування вартості комунальних тарифів прозорим і зрозумілим, а також нинішні тарифи такими, що обумовлені об'єктивними причинами. Скоріш за все, у населення відсутнє розуміння поняття реальної вартості енергоресурсів. У зв'язку із цим доцільною видається **комунікація причин та роз'яснення наслідків підвищення тарифів: надання інформації про механізм їх формування, причини та послідовність підвищення, інформації про реальну вартість енергоресурсів (наприклад, у порівнянні з іншими країнами світу).**
2. Більшість українців підтверджують наявність проблем з оплатою комунальних послуг, але водночас критично відносяться до субсидій, навіть у контексті підвищення тарифів. У зв'язку із цим, доцільним видається у ході наступних інформаційних кампаній **обґрунтовувати субсидування, пояснити, чому субсидування є більш виправданим, ніж збереження тарифів на попередньому рівні.**
3. Більшість населення не відчуває важливості енергозбереження житловим сектором, а отже і власної відповідальності за це, а також дотримуються думки, що підприємства та влада є відповідальними за енергозбереження. У зв'язку з цим, важливою складовою інформаційної кампанії має стати **роз'яснення загальнодержавної мети у сфері енергоефективності та значущості зусиль громадян для її досягнення. Окрім того, мають комунікуватися зусилля, до яких держава та бізнес вдаються для модернізації інфраструктури та виробництв - задля досягнення тієї ж мети.**
4. Більшість українців вважають, що впровадження енергозберігаючих технологій дозволить знизити вартість комунальних послуг, але водночас майже половина вважає, що можливість заощадити при цьому буде незначною. Причиною такого дисонансу може бути **низька обізнаність населення з тим, які власне технології та практики є енергозберігаючими. Відповідно, необхідно побудувати довгострокову інформаційну кампанію та забезпечити постійне донесення цієї інформації до населення.**
5. Більшість населення визнає важливість впровадження енергозберігаючих технологій у їхніх домогосподарствах для забезпечення енергетичної безпеки держави та захисту довкілля. Це означає, що **за мету нових інформаційних кампаній можна актуалізувати й інші мотиви для впровадження заходів з енергозбереження: окрім збереження власних коштів, говорити про енергозбереження задля збереження екології та безпеки країни.**
6. Переважна більшість українців зазначають, що впровадження енергозберігаючих технологій потребує багато коштів, і що їхньому домогосподарству не вистачить повного обсягу коштів для їхнього впровадження. Водночас, значна кількість населення готова вкладати кошти в енергоефективні проекти з терміном окупності 3 роки і більше. У цьому зв'язку вбачається **необхідність розвитку програм та механізмів співфінансування (населення - місцева влада - державна влада) для активного впровадження заходів з енергозбереження серед усіх верств населення.**

7. Практично все населення України впроваджує ті чи інші заходи з енергозбереження, але насамперед це практики, які не потребують значних інвестицій (економія енергії, встановлення лічильників, заміна вікон). **Тому необхідно чітко комунікувати бажану послідовність, ефективність та доцільність впровадження різноманітних заходів з енергозбереження для досягнення найкращого результату з точки зору економії та комфорту.**
8. Серед жителів багатоквартирних будинків, колективні практики енергозбереження мають досить низьку розповсюдженість, але водночас вони є найбільш затребуваними. Відповідно до цього варто розробити **інформаційну кампанію, що мала би на меті об'єднати співвласників багатоквартирних будинків для спільного впровадження заходів з енергозбереження.**

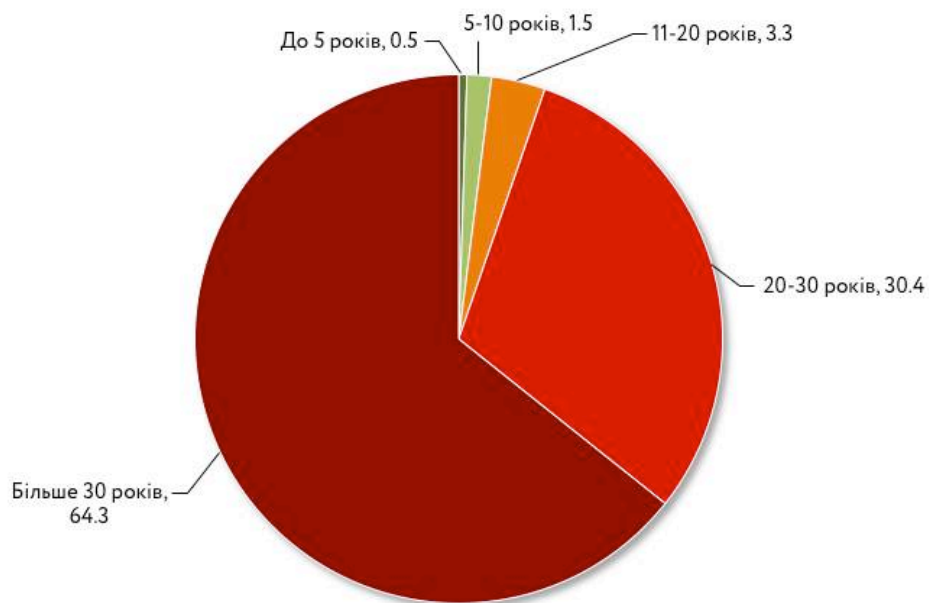
ДОДАТОК А. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНО СТРУКТУРА РЕСПОНДЕНТІВ

Діаграма А-1а. Тип будинку проживання
(% серед усіх респондентів, $n=1220$)

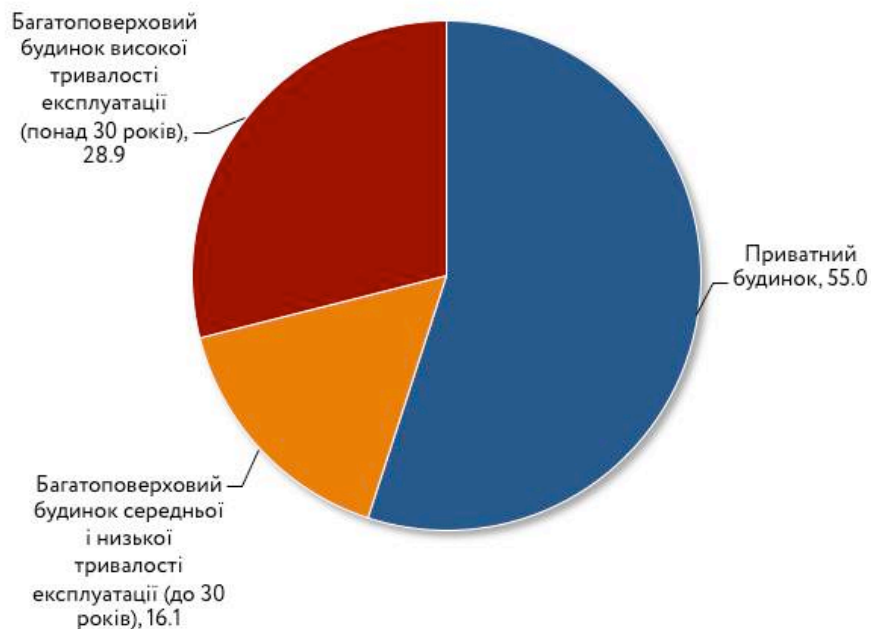

Діаграма А-16. Вік багатоповерхового будинку

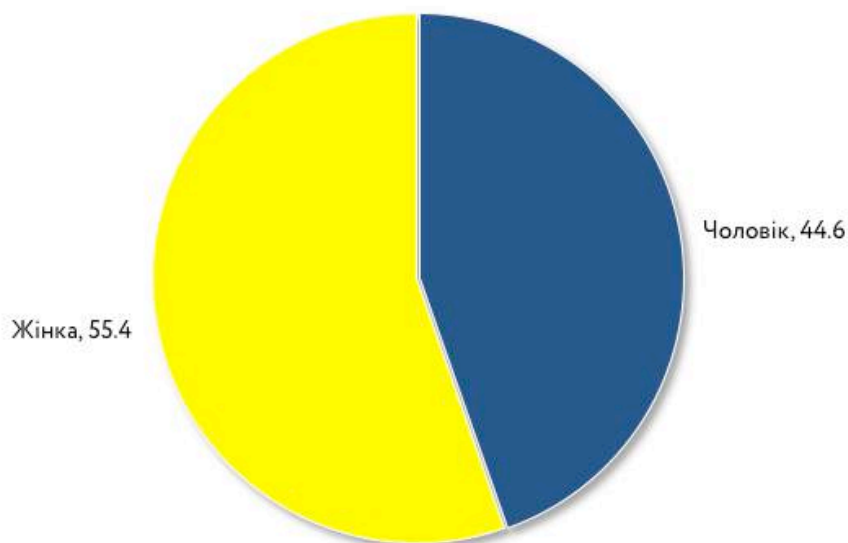
(% серед усіх респондентів, які проживають у багатоповерхових будинках, $n=549$)

Діаграма А-2. Загальний тип будинку, де проживає респондент
(% серед усіх респондентів, n=1220)

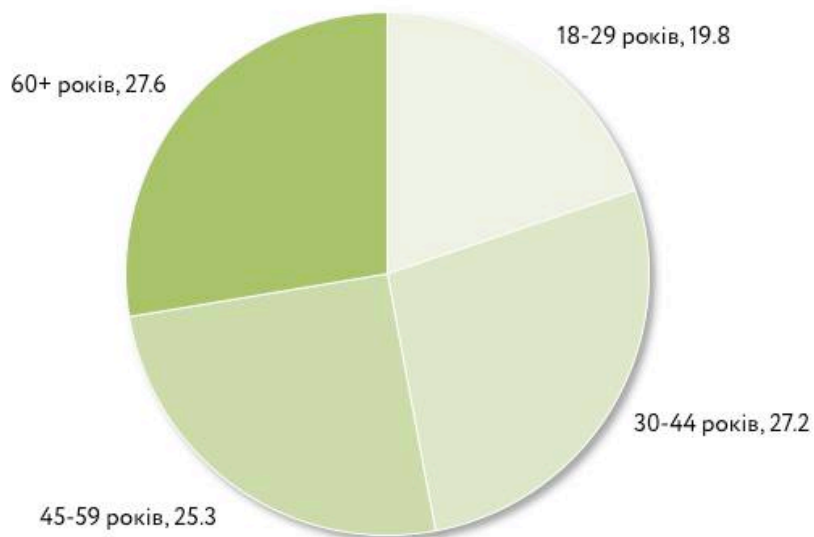

Діаграма А-3. Статева структура респондентів
(% серед усіх респондентів, n=1220)

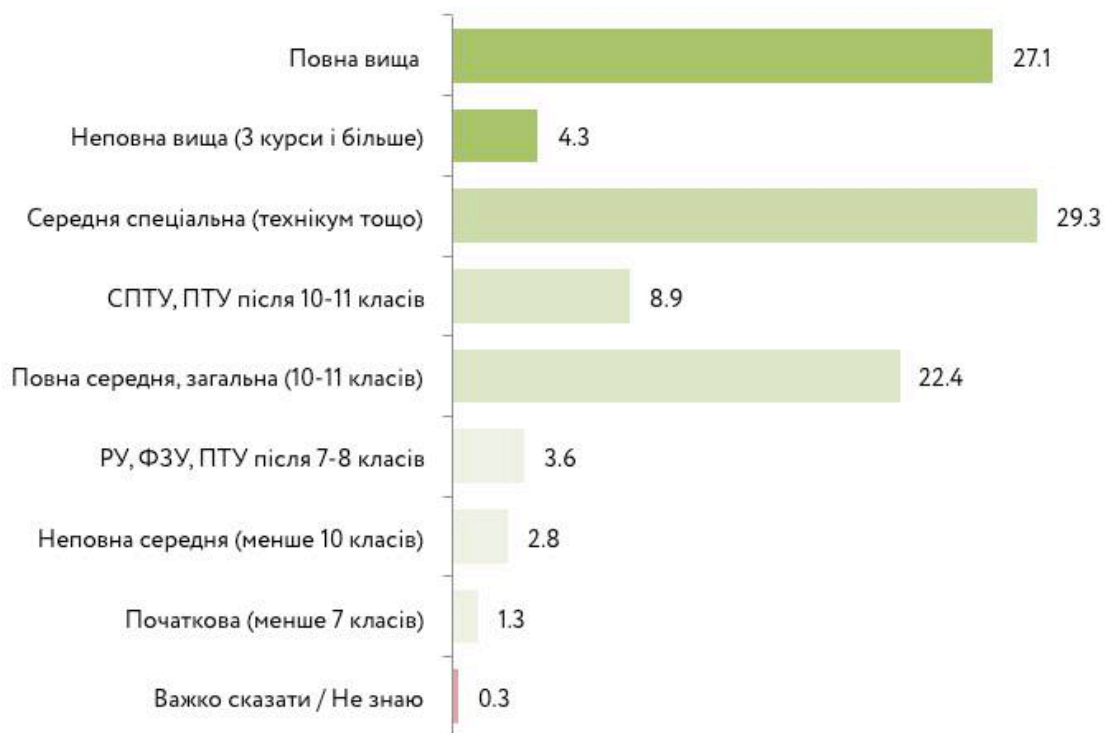
Діаграма А-4. Вікова структура респондентів

(% серед усіх респондентів, n=1220)

Діаграма А-5. Яка у Вас освіта?

(% серед усіх респондентів, n=1220)

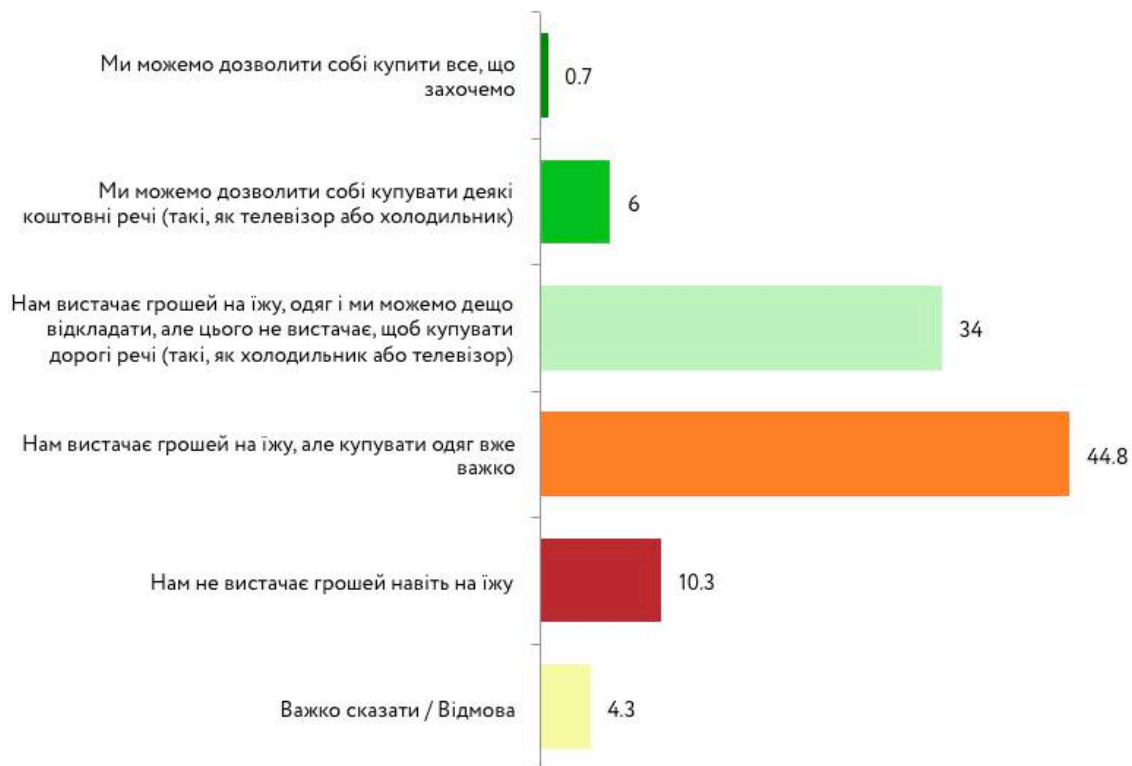

Діаграма А-6. Який Ваш основний рід занять?

(% серед усіх респондентів, n=1220)

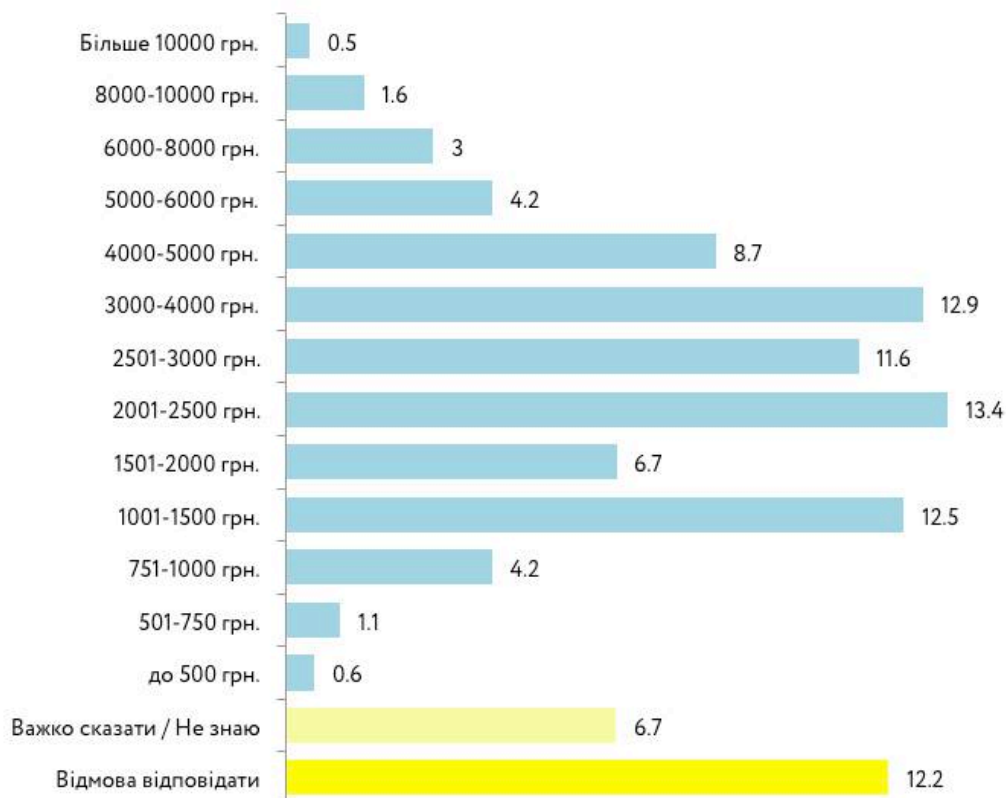

Діаграма А-7. Будь ласка, подивіться на картку і скажіть мені, яке з тверджень найточніше відповідає фінансовому становищу Вашої сім'ї?
(% серед усіх респондентів, n=1220)

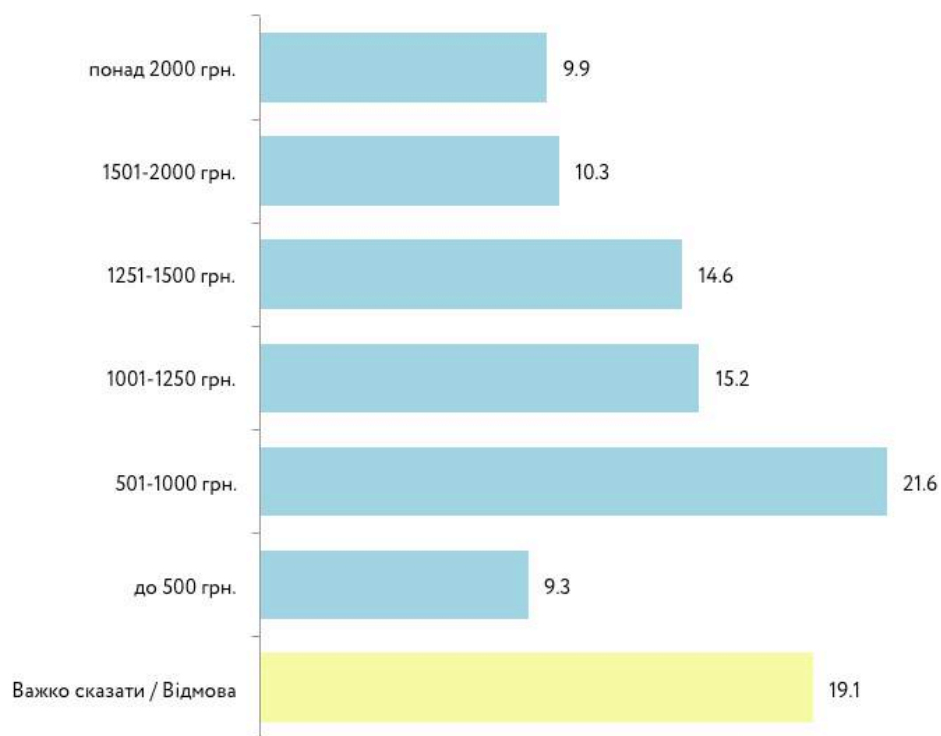
Діаграма А-8а. Ви б нам дуже допомогли, якби сказали, який приблизно середньомісячний дохід Вашої родини. Подивіться, будь ласка, на цю картку та, враховуючи всі заробітки, допомогу на дітей, пенсії, стипендії та інші грошові доходи усіх членів сім'ї без винятку, назвіть мені код тієї групи, яка відповідає середньомісячному доходу Вашої сім'ї до вирахування податків та інших відрахувань.

(% серед усіх респондентів, n=1220)

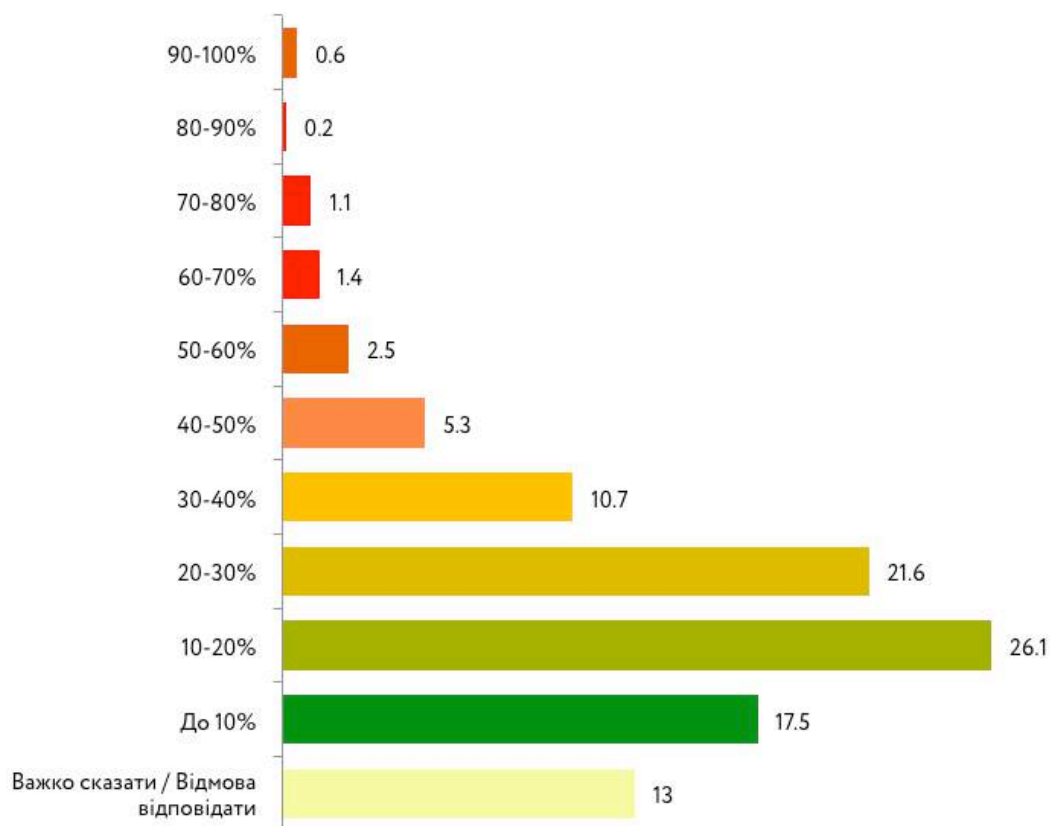

Діаграма А-8в. Середньомісячний дохід на 1 члена родини

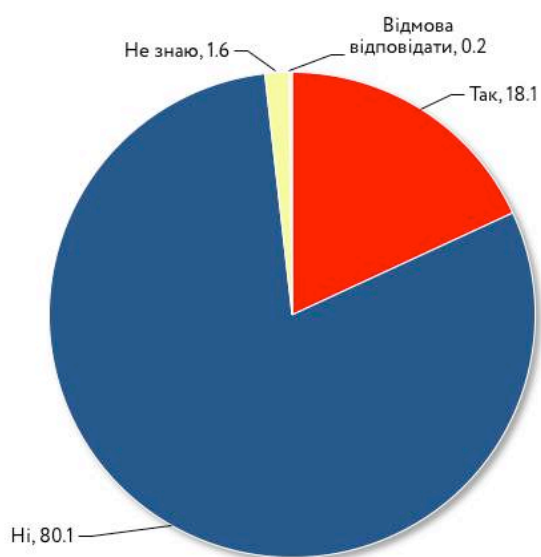
(% серед усіх респондентів, n=1220)

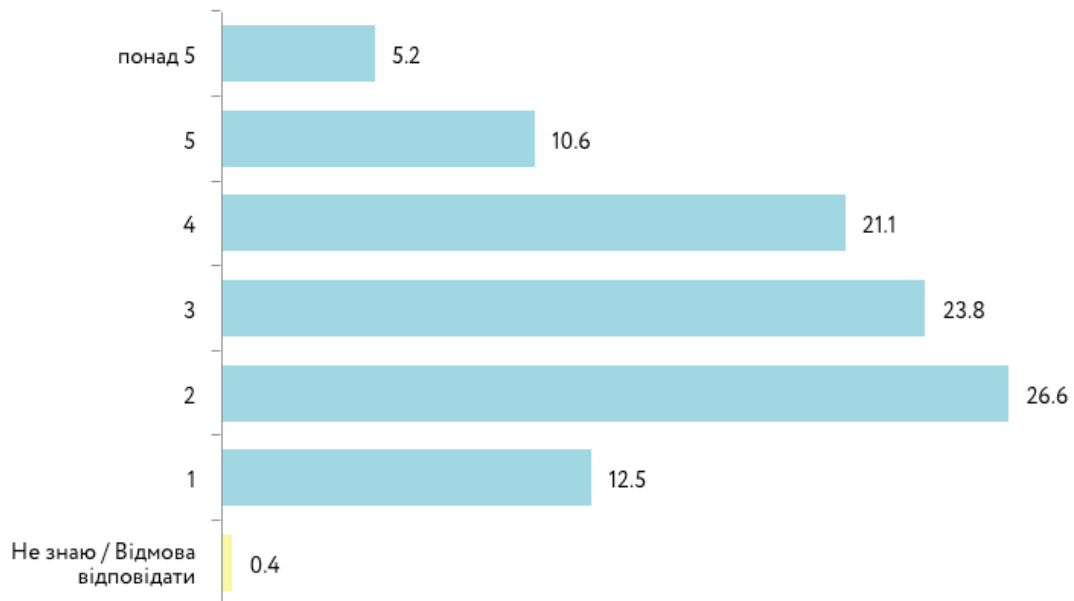
Діаграма А-9. Приблизно який відсоток від загального прибутку Вашої сім'ї за останній місяць було витрачено на комунальні послуги? (% серед усіх респондентів, n=1220)

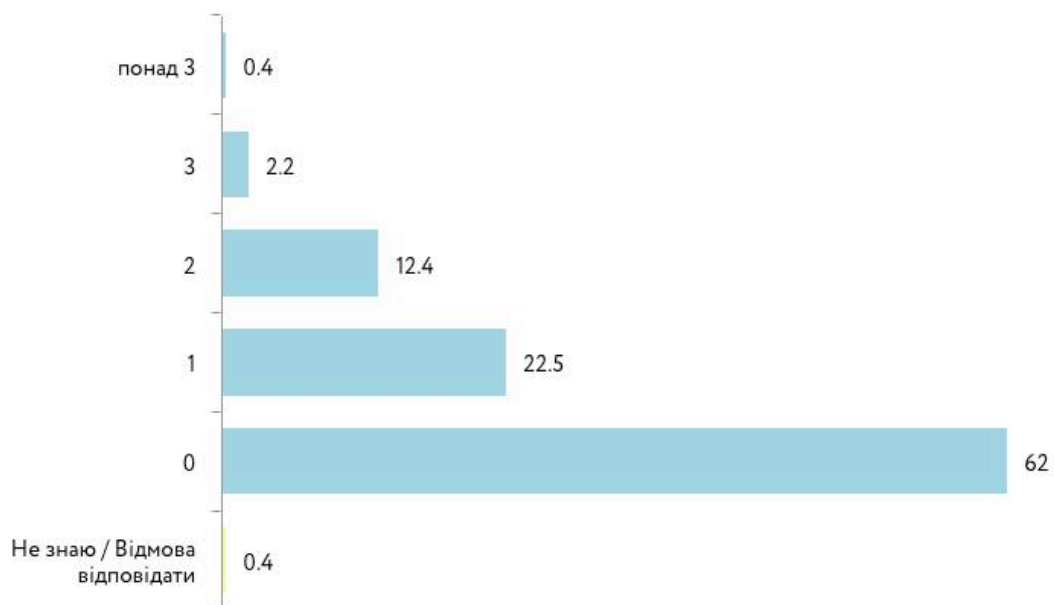
Діаграма А-10. Чи отримує Ваше домогосподарство субсидію для компенсації вартості комунальних послуг? (% серед усіх респондентів, n=1220)

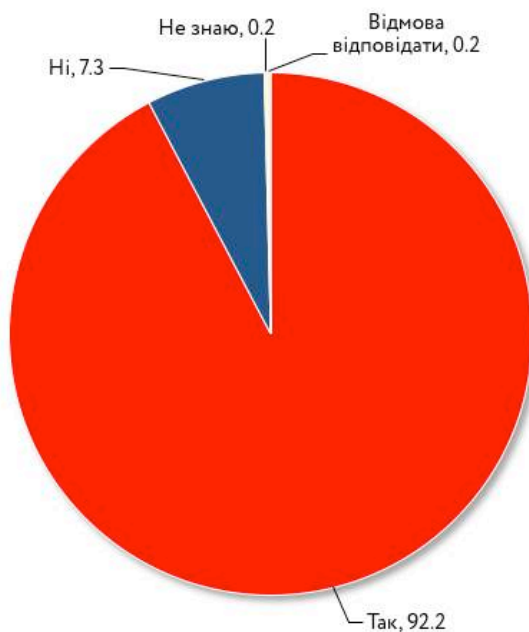
Діаграма А-11. Скільки всього осіб, дорослих та дітей (враховуючи Вас), живе разом з Вами спільним домашнім господарством? **Загальна кількість мешканців** (% серед усіх респондентів, n=1220)

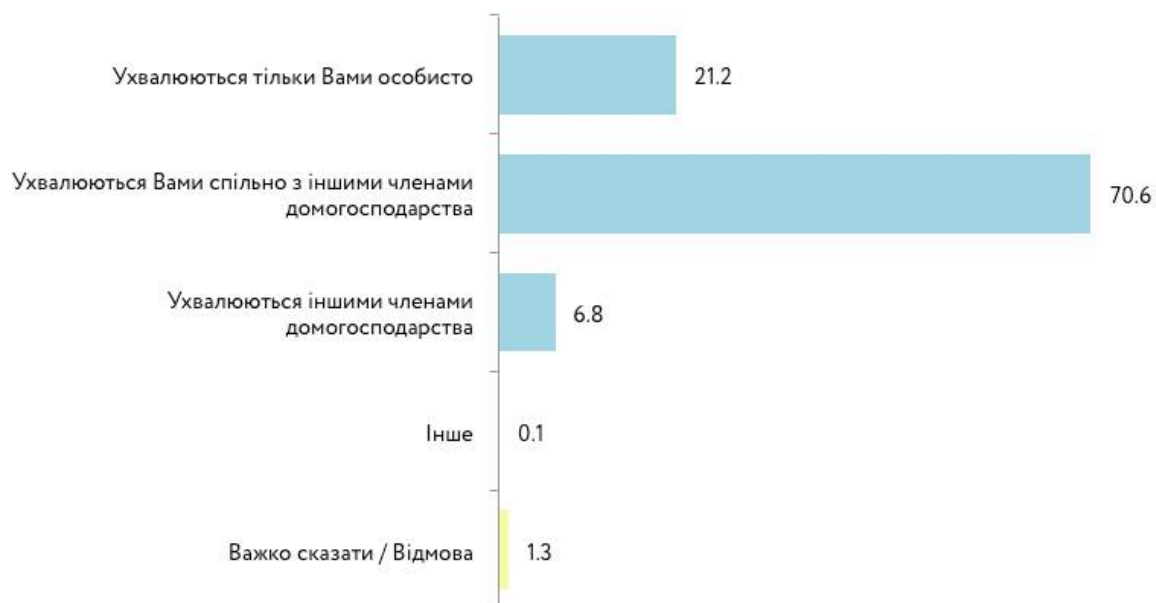
Діаграма А-12. Скільки всього осіб, дорослих та дітей (враховуючи Вас), живе разом з Вами спільним домашнім господарством? **Кількість дітей до 14 років (включно)** (% серед усіх респондентів, n=1220)

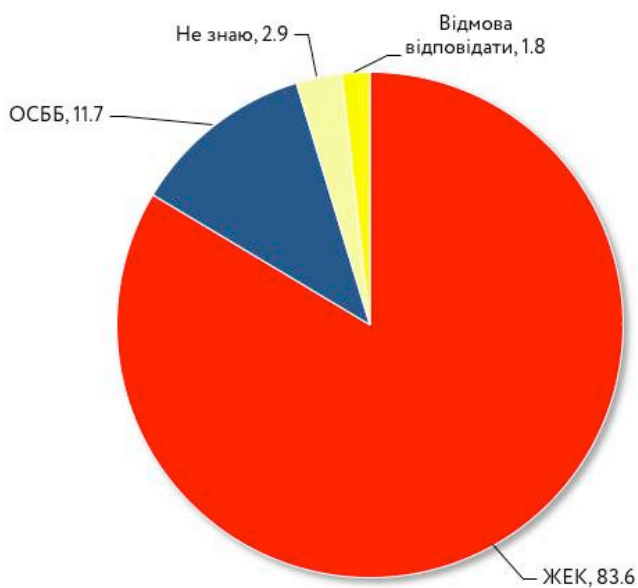
Діаграма А-13. Чи використовується у Вашому домогосподарстві газ для побутових потреб
(приготування їжі, підігрів води тощо)? (% серед усіх респондентів, n=1220)

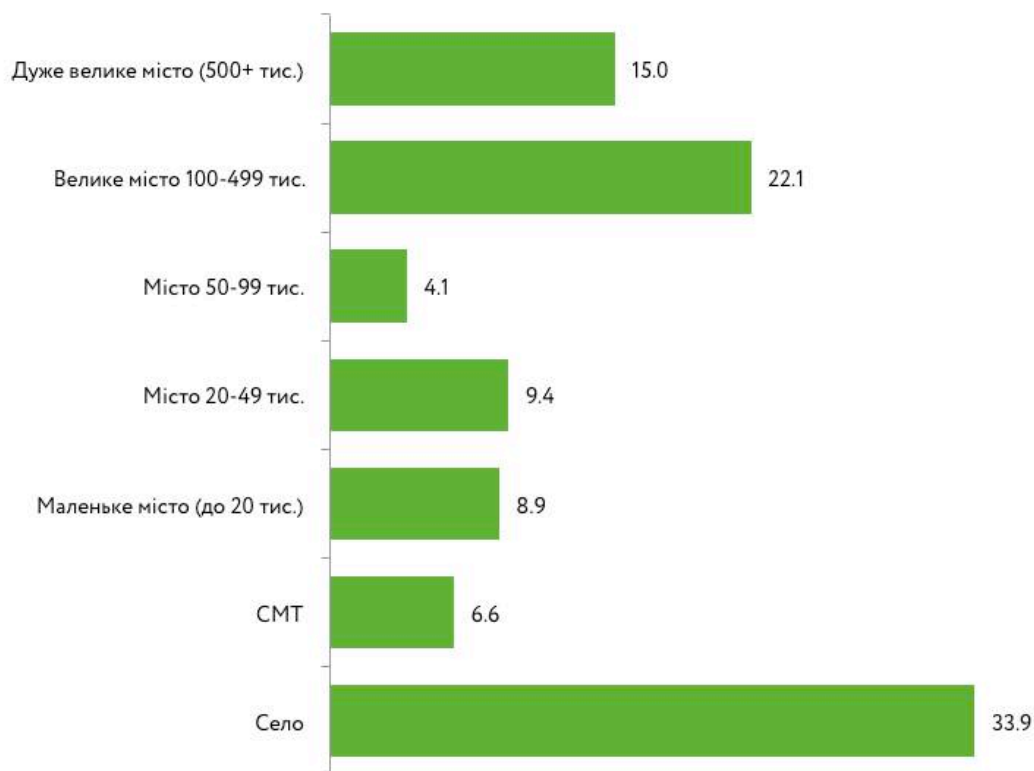
Діаграма А-14. У Вашому домогосподарстві основні рішення...
(% серед усіх респондентів, n=1220)

Діаграма А-15. Скажіть, будь ласка, Ваш будинок обслуговується ЖЕК чи у Вас створено Об'єднання співвласників багатопверхових будинків? (% серед усіх респондентів, які проживають у багатопверхових будинках, n=549)

Діаграма А-16. Тип населеного пункту проживання
(% серед усіх респондентів, n=1220)

ДОДАТОК Б. ТАБЛИЦІ ОДНОВИМІРНИХ РОЗПОДІЛІВ

D0.1. Тип будинку, де проживає респондент

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
Приватний будинок або 1-поверхова будівля (одна сім'я)	53.0
Приватний будинок або 1-поверхова будівля (дві або більше сімей, що мають окремі входи або окремі кухні)	2.0
Багатоквартирний будинок на 2-5 поверхів	27.6
Будинок на 6-10 поверхів	15.2
Будинок, що має більше 10 поверхів	2.1

D0.2. Вік будинку (для респондентів, які проживають у багатоповерховому будинку)

100% у стовпчику	% серед респондентів, які проживають у багатоповерховому будинку
До 5 років	0.5
5-10 років	1.5
11-20 років	3.3
20-30 років	30.4
Більше 30 років	64.3

D1. Стать респондентів

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
Чоловік	44.6
Жінка	55.4

D2. Скільки років Вам уже виповнилося?

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
18-29 років	19.8
30-44 років	27.2
45-59 років	25.3
60+ років	27.6

D3. Яка у Вас освіта?

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
Початкова (менше 7 класів)	1.3
Неповна середня (менше 10 класів)	2.8
РУ, ФЗУ, ПТУ після 7-8 класів	3.6
Повна середня, загальна (10-11 класів)	22.4
СПТУ, ПТУ після 10-11 класів	8.9
Середня спеціальна (технікум тощо)	29.3
Неповна вища (3 курси і більше)	4.3
Повна вища	27.1
Важко сказати / Не знаю	0.3

D4. Яка у Вас освіта?

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
Робітник у сфері промисловості та сільського господарства	10.6
Робітник у сфері послуг, торгівлі	12.2
Службовець (заняття, яке не потребує вищої освіти)	5.5
Спеціаліст (заняття, яке потребує вищої освіти)	11.5
Зайнятий індивідуальною трудовою діяльністю	2.5
Підприємець, господар своєї справи, фермер	2.3
Військовослужбовець, службовець правоохоронних органів	0.8
Перебуваю на пенсії і працюю	6.1
Перебуваю на пенсії і НЕ працюю	27.7
Навчаюся (учень, студент)	3.8
Шукаю роботу (безробітний)	8.2
Веду домашнє господарство, перебуваю у декретній відпустці	7.8
Інше	0.3
Важко сказати / Відмова відповідати	0.7

D5. Будь ласка, подивіться на картку і скажіть мені, яке з тверджень найточніше відповідає фінансовому становищу Вашої сім'ї?

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
Нам не вистачає грошей навіть на їжу	10.3
Нам вистачає грошей на їжу, але купувати одяг вже важко	44.8
Нам вистачає грошей на їжу, одяг і ми можемо дещо відкласти, але цього не вистачає, щоб купувати дорогі речі (такі, як холодильник або телевізор)	34.0
Ми можемо дозволити собі купувати деякі коштовні речі (такі, як телевізор або холодильник)	6.0
Ми можемо дозволити собі купити все, що захочемо	0.7
Важко сказати	1.8
Відмова відповідати	2.5

D6. Ви б нам дуже допомогли, якби сказали, який приблизно середньомісячний дохід Вашої родини. Подивіться, будь ласка, на цю картку та, враховуючи всі заробітки, допомогу на дітей, пенсії, стипендії та інші грошові доходи усіх членів сім'ї без винятку, назвіть мені код тієї групи, яка відповідає середньомісячному доходу Вашої сім'ї до вирахування податків та інших відрахувань.

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
до 500 грн.	0.6
501-750 грн.	1.1
751-1000 грн.	4.2
1001-1500 грн.	12.5
1501-2000 грн.	6.7
2001-2500 грн.	13.4
2501-3000 грн.	11.6
3000-4000 грн.	12.9
4000-5000 грн.	8.7
5000-6000 грн.	4.2
6000-8000 грн.	3.0
8000-10000 грн.	1.6
Більше 10000 грн.	0.5
Важко сказати / Не знаю	6.7
Відмова відповідати	12.2

D7. Приблизно який відсоток від загального прибутку Вашої сім'ї за останній місяць було витрачено на комунальні послуги?

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
<i>Середній % прибутку домогосподарств України, що витрачається на комунальні послуги</i>	26.8
До 10%	17.5
10-20%	26.1
20-30%	21.6
30-40%	10.7
40-50%	5.3
50-60%	2.5
60-70%	1.4
70-80%	1.1
80-90%	0.2
90-100%	0.6
Важко сказати / Відмова відповідати	13.0

D8. Чи отримує Ваше домогосподарство субсидію для компенсації вартості комунальних послуг?

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
Так	18.1
Ні	80.1
Не знаю	1.6
Відмова відповідати	0.2

D9.1 Скільки всього осіб, ДОРΟΣЛИХ ТА ДІТЕЙ (враховуючи Вас), живе разом з Вами спільним домашнім господарством? (Загальна кількість мешканців)

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
1	12.5
2	26.6
3	23.8
4	21.1
5	10.6
понад 5	5.2
Не знаю / Відмова відповідати	0.4

D9.2 Скільки всього осіб, ДОРΟΣЛИХ ТА ДІТЕЙ (враховуючи Вас), живе разом з Вами спільним домашнім господарством? (Кількість дітей у віці до 14 років включно)

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
0	62.0
1	22.5
2	12.4
3	2.2
понад 3	0.4
Не знаю / Відмова відповідати	0.4

D10. Чи використовується у Вашому домогосподарстві газ для побутових потреб (приготування їжі, підігрів води тощо)?

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
Так	92.2
Ні	7.3
Не знаю	0.2
Відмова відповідати	0.2

D11. У Вашому домогосподарстві основні рішення...

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
Ухвалюються тільки Вами особисто	21.2
Ухвалюються Вами спільно з іншими членами домогосподарства	70.6
Ухвалюються іншими членами домогосподарства	6.8
Інше	0.1
Важко сказати	0.4
Відмова відповідати	0.9

D12. Скажіть, будь ласка, Ваш будинок обслуговується ЖЕК чи у Вас створено Об'єднання співвласників багатоповерхових будинків?

100% у стовпчику	% серед респондентів, які проживають у багатоповерхових будинках
ЖЕК	83.6
ОСББ	11.7
Не знаю	2.9
Відмова відповідати	1.8

Б1. Ви погоджуєтеся чи не погоджуєтеся з такими твердженнями...

100% у рядку	% серед усіх респондентів					
	Повністю погоджуюся	Скоріше погоджуюся	Скоріше НЕ погоджуюся	Повністю НЕ погоджуюся	Важко сказати	Відмова
1. Кожне домогосподарство повинно оплачувати реальну вартість тих комунальних послуг, які воно отримало	58.0	22.7	7.3	7.2	4.7	0.1
2. Мої родичі, друзі та сусіди, що живуть у моєму населеному пункті, не можуть повністю сплачувати вартість комунальних тарифів	49.3	32.5	5.7	2.9	9.5	0.2
3. Надання субсидій не полегшить адаптацію громадян до нових тарифів	33.9	27.5	16.9	10.7	10.3	0.7
4. Механізм формування вартості комунальних тарифів є цілком прозорим і зрозумілим	3.6	7.1	26.6	56.7	5.7	0.3
5. Запровадження енергозберігаючих технологій – ефективний шлях зниження вартості комунальних послуг для домогосподарства	28.0	41.6	11.2	8.4	10.3	0.4
6. Підвищення тарифів зумовлені не об'єктивними причинами, а корупцією на найвищих щаблях влади	57.3	26.5	5.7	1.6	8.4	0.4
7. Кожне домогосподарство повинно самостійно ініціювати і запроваджувати енергозберігаючі технології у себе, не чекаючи на допомогу від центральних чи місцевих органів влади	21.0	33.0	21.4	15.6	8.8	0.2
8. Центральні і місцеві органи влади повинні взяти на себе відповідальність з розробки і впровадження програм енергозбереження в домогосподарствах жителів	58.1	27.9	7.6	0.9	5.2	0.3
9. Я думаю, що загалом населення споживає незначну частину усіх енергоресурсів, що споживаються країною	46.2	32.8	9.7	2.5	8.3	0.5
10. Для забезпечення енергетичної безпеки країни в першу чергу необхідно впроваджувати енергозбереження на підприємствах і компаніях, а не змушувати заощаджувати звичайних людей	60.7	26.7	5.7	1.4	5.0	0.6
11. Мені повністю вистачає інформації про те, які енергозберігаючі технології можна впровадити у моєму домогосподарстві	20.3	31.6	22.3	17.1	8.2	0.5

Ставлення населення України до енергозбереження
Результати соціологічного дослідження

100% у рядку	% серед усіх респондентів					
	Повністю погоджуюся	Скоріше погоджуюся	Скоріше НЕ погоджуюся	Повністю НЕ погоджуюся	Важко сказати	Відмова
12. Я можу легко отримати інформацію про можливі енергозберігаючі технології, які можуть бути впроваджені у моєму домогосподарстві	18.9	30.5	21.5	18.0	10.6	0.6
13. Впровадження енергозберігаючих технологій у домогосподарствах звичайних жителів є необхідним кроком до забезпечення енергетичної безпеки країни	27.2	40.0	10.2	6.5	15.7	0.4
14. Впровадження енергозберігаючих технологій у моєму домогосподарстві потребує дуже багато коштів	66.7	23.3	3.3	1.4	4.8	0.5
15. У разі впровадження енергозберігаючих технологій у моєму домогосподарстві можливість заощадити буде незначною	22.0	27.0	21.5	9.3	19.3	0.8
16. Моєму домогосподарству просто не вистачає коштів, щоб запровадити енергозберігаючі технології	62.7	25.4	5.8	1.3	3.5	1.2
17. Для мене важливо впровадження енергозберігаючих заходів вдома, оскільки я тим самим піклуюся про довкілля	26.1	42.2	9.3	4.8	16.3	1.2
18. В моєму домогосподарстві прийнято економно використовувати енергію і ресурси: воду, електрику, газ тощо	66.3	26.1	4.3	1.2	1.7	0.4

Б2. Зараз я буду зачитувати Вам практики енергозбереження, до яких вдаються деякі жителі України у своїх домогосподарствах. Скажіть, будь ласка, Ваше домогосподарство застосовує чи не застосовує такі практики?

100% у рядку	% серед усіх респондентів		
	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
1. Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	29.8	69.8	0.5
2. Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	83.1	16.1	0.8
3. Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	20.9	77.5	1.6
4. Заміна старих вікон на теплоефективні	63.9	35.5	0.6
5. Зменшення споживання електроенергії (вимикання світла, зменшення використання електроприладів, встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	85.0	13.5	1.5
6. Зменшення споживання газу	77.5	20.2	2.3
7. Зменшення споживання холодної та гарячої води	69.5	28.7	1.8
8. Зменшення опалювальної площі	23.9	74.1	2.0
9. Зовнішнє утеплення будинку, квартири	26.6	71.7	1.7
10. Встановлення автономного опалення	48.6	48.9	2.5
11. Отримання енергії із альтернативних джерел (наприклад, сонячні батареї)	4.0	90.7	5.2
100% у рядку	% серед усіх респондентів, які проживають у багатоповерховому будинку		
	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
12. Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку	17.7	71.0	11.3
13. Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку	7.1	82.1	10.7
14. Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку	12.4	80.5	7.1
15. Заміна освітлення на поверххах багатоповерхового будинку (встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	20.6	71.4	8.0

Б3. На Вашу думку, така практика є скоріше ефективною чи скоріше неефективною для зниження споживання енергії у Вашому домогосподарстві і, відповідно, зниження вартості комунальних послуг?

100% у рядку	% серед усіх респондентів		
	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
1. Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	59.0	22.6	18.4
2. Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	90.7	4.6	4.7
3. Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	68.4	14.8	16.8
4. Заміна старих вікон на теплоефективні	91.0	4.9	4.1
5. Зменшення споживання електроенергії (вимикання світла, зменшення використання електроприладів, встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	90.8	5.9	3.3
6. Зменшення споживання газу	85.6	8.6	5.8
7. Зменшення споживання холодної та гарячої води	76.6	13.4	9.9
8. Зменшення опалювальної площі	58.7	26.8	14.5
9. Зовнішнє утеплення будинку, квартири	87.8	5.7	6.6
10. Встановлення автономного опалення	81.7	8.4	9.9
11. Отримання енергії із альтернативних джерел (наприклад, сонячні батареї)	61.7	10.8	27.5
100% у рядку	% серед усіх респондентів, які проживають у багатоповерховому будинку		
	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
12. Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку	67.4	17.1	15.5
13. Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку	69.9	16.2	13.8
14. Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку	75.8	11.1	13.1
15. Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку (встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	75.2	10.7	14.0

Б4. Чи хотіло б Ваше домогосподарство впровадити цю практику?

100% у рядку	% серед усіх респондентів		
	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
1. Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	27.1	60.4	12.5
2. Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	53.1	37.8	9.2
3. Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	41.3	47.0	11.7
4. Заміна старих вікон на теплоефективні	69.1	24.9	6.0
5. Зменшення споживання електроенергії (вимикання світла, зменшення використання електроприладів, встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	46.7	35.8	17.6
6. Зменшення споживання газу	32.5	51.6	15.9
7. Зменшення споживання холодної та гарячої води	21.4	69.7	8.9
8. Зменшення опалювальної площі	14.9	75.2	9.8
9. Зовнішнє утеплення будинку, квартири	67.0	25.7	7.3
10. Встановлення автономного опалення	51.2	37.8	11.1
11. Отримання енергії із альтернативних джерел (наприклад, сонячні батареї)	38.5	42.8	18.7
100% у рядку	% серед усіх респондентів, які проживають у багатоповерховому будинку		
	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
12. Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку	65.4	25.1	9.5
13. Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку	64.5	25.5	10.0
14. Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку	66.7	25.1	8.1
15. Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку (встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	68.4	20.2	11.5

Б5. Чи готове Ваше домогосподарство впровадити цю практику повністю за свій кошт?

100% у рядку	% серед усіх респондентів		
	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
1. Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	12.6	85.3	2.2
2. Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	28.8	70.2	1.0
3. Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	29.0	69.2	1.8
4. Заміна старих вікон на теплоефективні	14.4	84.9	0.7
5. Зменшення споживання електроенергії (вимикання світла, зменшення використання електроприладів, встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	40.3	58.4	1.3
6. Зменшення споживання газу	35.0	61.3	3.8
7. Зменшення споживання холодної та гарячої води	29.3	66.7	4.0
8. Зменшення опалювальної площі	23.0	74.1	3.0
9. Зовнішнє утеплення будинку, квартири	13.1	84.8	2.0
10. Встановлення автономного опалення	9.8	89.8	0.3
11. Отримання енергії із альтернативних джерел (наприклад, сонячні батареї)	6.3	90.8	2.8
100% у рядку	% серед усіх респондентів, які проживають у багатоповерховому будинку		
	Так	Ні	Важко сказати / Відмова
12. Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку	9.0	91.0	0.0
13. Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку	4.8	94.8	0.3
14. Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку	5.8	93.9	0.3
15. Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку (встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	15.7	84.0	0.4

Б6. Який % вартості впровадження практики Ваше домогосподарство могло б оплатити?

100% у рядку	% серед усіх респондентів, які хотіли б впровадити практику, але НЕ готові повністю її оплатити										
	До 10 %	10-20 %	20-30 %	30-40 %	40-50 %	50-60 %	60-70 %	70-80 %	80-90 %	90-100 %	Важко сказати / Відмова
1. Встановлення не-газових бойлерів у квартирах або котлів – у приватних будинках (на дровах чи палетах)	31.0	14.2	12.7	3.0	22.8	6.1	5.6	3.0	0.0	0.0	1.5
2. Встановлення лічильників на різні типи послуг та різні режими надання послуг	56.2	8.2	6.8	2.7	17.8	5.5	2.7	0.0	0.0	0.0	0.0
3. Встановлення регуляторів температури на батареї опалення	52.2	16.3	6.3	3.3	14.8	1.5	1.5	1.5	0.4	0.0	2.2
4. Заміна старих вікон на теплоефективні	46.1	16.5	6.3	3.5	21.7	3.1	0.8	0.8	0.0	0.0	1.2
5. Зменшення споживання електроенергії (вимикання світла, зменшення використання електроприладів, встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	82.2	8.9	2.2	0.0	4.4	0.0	0.0	2.2	0.0	0.0	0.0
6. Зменшення споживання газу	81.6	12.2	2.0	0.0	4.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
7. Зменшення споживання холодної та гарячої води	74.0	12.0	2.0	2.0	6.0	0.0	0.0	0.0	4.0	0.0	0.0
8. Зменшення опалювальної площі	74.0	12.0	6.0	1.0	4.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	2.0
9. Зовнішнє утеплення будинку, квартири	42.5	15.1	11.9	5.0	19.5	1.4	2.2	1.0	0.2	0.0	1.2
10. Встановлення автономного опалення	50.4	11.3	10.9	2.6	16.4	2.6	2.9	1.5	0.0	0.7	0.7
11. Отримання енергії із альтернативних джерел (наприклад, сонячні батареї)	59.7	13.7	5.9	3.4	12.9	0.5	0.8	1.0	0.0	0.0	2.1

100% у рядку	% серед усіх респондентів, які проживають у багатоквартирному будинку та хотіли б впровадити практику, але НЕ готові повністю її оплатити										
	До 10 %	10-20 %	20-30 %	30-40 %	40-50 %	50-60 %	60-70 %	70-80 %	80-90 %	90-100 %	Важко сказати / Відмова
12. Встановлення лічильників тепла у багатоквартирному будинку	71.1	12.1	6.0	2.6	6.9	0.4	0.0	0.4	0.0	0.0	0.4
13. Утеплення даху та / або підвалу у багатоквартирному будинку	73.9	10.1	5.1	1.4	8.7	0.4	0.0	0.4	0.0	0.0	0.0
14. Заміна вікон у під'їздах багатоповерхового будинку	74.7	9.7	5.4	1.1	7.2	0.7	0.4	0.0	0.4	0.0	0.4
15. Заміна освітлення на поверхах багатоповерхового будинку (встановлення енергозберігаючих ламп тощо)	71.6	8.4	4.9	2.2	11.6	0.0	0.0	0.0	0.4	0.0	0.9

Б7. На Вашу думку, за який максимальний період має окупитися впровадження енергозберігаючої технології у Вашому домогосподарстві, щоб Ви вирішили її впровадити?

100% у стовпчику	% серед усіх респондентів
До півроку	4.6
Півроку - 1 рік	4.4
1-2 роки	14.8
3-5 років	25.8
Більше 5 років	20.1
Важко сказати	28.9
Відмова відповідати	1.5

Б8.1 На цій картці зазначені деякі програми впровадження енергозберігаючих технологій в домогосподарствах звичайного населення України. Скажіть, будь ласка, про які з цих програм Ви знаєте, чули що-небудь або читали?

Б8.2 Ваше домогосподарство або Ваш багатоповерховий будинок беруть участь у реалізації цієї програми / якихось з названих Вами програм

Б8.3 В яких з цих програм, зазначених на картці, Ви хотіли б взяти участь?

100% у рядку	% серед усіх респондентів		
	Б8.1	Б8.2	Б8.3
Держава компенсує населенню 20% вартості заміни газового котла на негазовий котел	25.1	1.6	13.8
Програма державної підтримки для ОСББ (об'єднань співвласників багатоповерхових будинків). Ця програма передбачатиме компенсацію 40% від суми кредитів (саме кредиту, а не комісії) на реалізацію енергоефективних заходів, наприклад: встановлення лічильників, індивідуальних теплових пунктів, системи економного зовнішнього освітлення, енергозберігаючих вікон тощо)	11.2	1.2	4.8
Міська рада може закласти в бюджет кошти на співфінансування заходів з енергоефективності як для ОСББ так і для багатоповерхових будинків, де ОСББ немає. Це може бути фінансування у співвідношенні 40/60, де 40% вартості виділяє міська влада, а решту 60% надають мешканці будинку	10.0	2.0	16.4
Інше	2.0	6.7	3.4
НЕ ЗНАЮ / ВАЖКО СКАЗАТИ	60.4	14.2	60.6
ВІДМОВА ВІДПОВІДАТИ	5.0	9.1	5.7
НЕ ЗНАЮТЬ ПРО ЖОДНУ ПРОГРАМУ	---	65.4	---

Б9. Ви, у цілому, готові чи не готові разом з іншими мешканцями будинку взяти кредит для впровадження енергозберігаючих технологій у Вашому будинку?

100% у стовпчику	% серед респондентів, які проживають в багатоповерховому будинку
Безумовно, НЕ готовий	53.9
Скоріше, НЕ готовий	22.2
Скоріше, готовий	10.9
Безумовно, готовий	4.2
Важко сказати	7.5
Відмова відповідати	1.3